

השוואה חזותית של הלכות חמץ ומצה: נוסח הדפוס (מימין) מול נוסח מהדורת רמב"ם שלם ומדוייק. © כל הזכויות שמורות ליוחאי מקבילי ולישיבת אור וישועה.

מקרא:

באדום - כל השינויים המהותיים והמשניים.

רקע צהוב - שינוי חלוקת הלכות. לפעמים סומן עם כוכבית צהובה

רקע חום - שינוי משמעותי המשנה את מובן ההלכה.

באמצע בתכול - הערות על יתרונות המהדורה, ועל משמעות השינויים.

3	.....	פרק ראשון
6	.....	פרק שני
8	.....	פרק שלישי
10	.....	פרק רביעי
12	.....	פרק חמישי
14	.....	פרק ששי
16	.....	פרק שביעי
18	.....	פרק שמיני
20	.....	פרק תשיעי
22	.....	פרק עשירי

נוסח מהדורת וילנא		הנוסח השלם והמדוייק
	הפסוק הוא קריאתו הגדולה של הרמב"ם לכל העולם להכיר הקב"ה. פותח כל ספר הושמט בדפוסים.	"בשם יי אל עולם" (בראשית כא, לג)
"תכון תפלתי קטרת לפניך, משאת כפי מנחת ערב) "תהלים קמא, ב)		"תכון תפלתי קטרת לפניך, משאת כפי מנחת ערב) "תהלים קמא, ב)
ספר תשיעי והוא ספר הקרבנות		ספר תשיעי והוא ספר הקרבנות
הלכותיו שש וזה הוא סדורן: הלכות קרבן פסח. הלכות חגיגה. הלכות בכורות. הלכות שגגות. הלכות מחוסרי כפרה. הלכות תמורה.		הלכותיו שש וזה הוא סדורן: הלכות קרבן פסח. הלכות חגיגה. הלכות בכורות. הלכות שגגות. הלכות מחוסרי כפרה. הלכות תמורה.
המצוות הנכללים בהם מפורשים בשמותם במקומתם:	הושמט ע"י העורכים.	הלכות קרבן פסח יש בכללן שש עשרה מצוות, ארבע מצוות עשה, ושתיים עשרה מצוות לא תעשה וזה הוא פרטן: א) לשחוט הפסח בזמנו. ב) שלא לזבוח אותו על החמץ. ג) שלא תלין אימוריו. ד) לשחוט פסח שני. ה) לאכל בשר הפסח על מצה ומרור בליל חמשה עשר. ו) לאכל בשר פסח שני על מצה ומרור בליל חמשה עשר לחדש השני. ז) שלא יאכל נא ומבושל. ח) שלא יוצא מבשר הפסח חוץ לחבורה. ט) שלא יאכל ממנו משומד. י) שלא יאכיל ממנו לתושב או שכיר. יא) שלא יאכל ממנו ערל. יב) שלא ישבור בו עצם. יג) שלא ישבור עצם בפסח שני. יד) שלא ישאיר ממנו לבקר. טו) שלא ישאיר מפסח שני לבקר. טז) שלא ישאיר מבשר חגיגת יום ארבעה עשר עד יום שלישי.

<p>הלכות חגיגה יש בכללן שש מצוות, ארבע מצוות עשה, ושתי מצוות לא תעשה. וזה הוא פרטן: (א) להיראות את פני יי. (ב) לחוג בשלש רגלים. (ג) לשמוח ברגלים. (ד) שלא יראה ריקם. (ה) שלא יעזוב הלוי מלשמחו וליתן לו מתנותיו ברגלים. (ו) להקהיל את העם בחג הסכות במוצאי שמטה.</p> <p>הלכות בכורות יש בכללן חמש מצוות, שתי מצוות עשה, ושלוש מצוות לא תעשה. וזה הוא פרטן: (א) להפריש בכורות. (ב) שלא יאכל בכור תמים חוץ לירושלם. (ג) שלא יפדה הבכור. (ד) להפריש מעשר בהמה. (ה) שלא יגאל מעשר בהמה. וכללתי המעשר עם הבכור, לפי שמעשה שניהם אחד והכתוב כללו עמו, שנאמר "ו(א) את דם תזרק" (במדבר יח, יז), כך למדו מפי השמועה שזה דם מעשר ודם בכור.</p> <p>הלכות שגגות יש בכללן חמש מצוות עשה, וזה הוא פרטן: (א) שיקריב היחיד קרבן חטאת קבועה על שגגתו. (ב) שיקריב אשם מי שלא נודע לו אם חטא אם לא חטא עד שיודע לו ויביא חטאתו, וזה הוא הנקרא אשם תלוי. (ג) שיקריב החוטא אשם על עברות ידועות, וזה הוא הנקרא אשם ודאי. (ד) שיקריב החוטא קרבן על עברות ידועות, אם היה עשיר בהמה, ואם היה עני עוף או עשירית האיפה, וזה הוא הנקרא קרבן עולה ויורד. (ה) שיקריבו הסנהדרין קרבן אם טעו והורו שלא כהלכה באחת מן החמורות.</p> <p>הלכות מחוסרי כפרה יש בכללן ארבע מצוות עשה, וזה הוא פרטן: (א) שתקריב הזבה כשתטהר קרבן. (ב) שתקריב היולדת כשתטהר קרבן. (ג) שיקריב הזב כשיטהר קרבן. (ד) שיקריב המצורע כשיטהר קרבן. ואחר שיקריבו קרבנותיהן תגמר טהרתן.</p> <p>הלכות תמורה יש בכללן שלש מצוות, אחת מצוות עשה, ושתי מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן: (א) שלא ימיר. (ב) שתהיה התמורה קדש אם המיר. (ג) שלא ישנה הקדשים מקדושה לקדושה. נמצאו כל המצוות הנכללות בספר זה, תשע ושלושים. עשרים מצוות עשה, ותשע עשרה מצוות לא תעשה.</p>		
הלכות קרבן פסח		הלכות קרבן פסח -

<p>יש בכללן שש עשרה מצוות, ארבע מצוות עשה ושתיים עשרה מצוות לא תעשה. וזה הוא פרטן (א) לשחוט הפסח בזמנו. (ב) שלא לזבוח אותו על החמץ. (ג) שלא תלין אימוריו. (ד) לשחוט פסח שני. (ה) לאכל בשר הפסח על מצה ומרור בליל חמשה עשר. (ו) לאכל בשר פסח שני על מצה ומרור בליל חמשה עשר לחדש השני. (ז) שלא יאכל נא ומבושל. (ח) שלא יוצא מבשר הפסח חוץ לחבורה. (ט) שלא יאכל ממנו משומד. (י) שלא יאכיל ממנו לתושב או שכיר. (יא) שלא יאכל ממנו ערל. (יב) שלא ישבור בו עצם. (יג) שלא ישבור עצם בפסח שני. (יד) שלא ישאיר ממנו לבקר. (טו) שלא ישאיר מפסח שני לבקר. (טז) שלא ישאיר מבשר חגיגת יום ארבעה עשר עד יום שלישי. ובאור מצוות אלו בפרקים אלו.</p>	<p>מומך הרחלף למשומד בצורך הצנוורה הנוצרית, כאילו שיהודי יכול להמיר יהדותו.</p>	<p>יש בכללן שש עשרה מצוות ארבע מצוות עשה ושתיים עשרה מצוות לא תעשה וזה הוא פרטן (א) לשחוט את הפסח בזמנו (ב) שלא לזבוח אותו על החמץ (ג) שלא תלין אימוריו (ד) לשחוט פסח שני (ה) לאכול בשר הפסח על מצה ומרור בליל חמשה עשר (ו) לאכול פסח שני על מצה ומרור בליל חמשה עשר לחדש השני (ז) שלא יאכל נא ומבושל (ח) שלא יוציא מבשר הפסח חוץ לחבורה (ט) שלא יאכל ממנו מומד (י) שלא יאכל ממנו תושב ושכיר (יא) שלא יאכל ממנו ערל (יב) שלא ישבור בו עצם (יג) שלא ישבור עצם בפסח שני (יד) שלא ישאיר ממנו עד בקר (טו) שלא ישאיר מפסח שני לבקר (טז) שלא ישאיר מבשר חגיגת ארבעה עשר עד יום שלישי וביאור מצוות אלו בפרקים אלו:</p>
---	---	---

פרק ראשון

<p>א. מצות עשה לשחוט הפסח בארבעה עשר לחדש ניסן אחר חצות ואין שוחטין אלא מן הכבשים או מן העזים בלבד, זכר בן שנה ואחד האיש ואחד האשה חייבין במצוה זו. ב. ומי שבטל מצוה זו בזדון, ועבר יום ארבעה עשר ולא הקריב, והוא לא טמא ולא בדרך רחוקה, הרי זה חייב כרת. ואם בטלה בשגגה פטור.</p> <p>ג. אין שוחטין את הפסח אלא בעזרה כשאר הקדשים. אף בשעת היתר הבמות לא היו מקריבין את הפסח בבמת יחיד אלא בבמת צבור. ומי שהיה מקריבו בבמת יחיד לוקה כאילו הקריבו בשוק, שנאמר "לא תוכל לזבח את הפסח באחד שערין" (דברים טז, ה).</p> <p>ד. שחיטת הפסח אחר חצות, ואם שחטו קודם חצות פסול. ואין שוחטין אותו אלא מאחר תמיד שלבין הערבים, אחר שמקטירין קטרת שלבין הערבים, ואחר שמטיבין את הנרות, מתחילין לשחוט את הפסחים עד סוף היום. ואם שחטו אחר חצות קודם תמיד שלבין הערבים כשר, ויהיה אחד ממרס בדם הפסח עד שיזרק דם התמיד, ואחר כך יזרוק דם הפסח אחריו. ואם נזרק דם הפסח קודם דם התמיד כשר.</p>	<p>הבדלים חשובים:</p>	<p>א. מצות עשה לשחוט את הפסח בארבעה עשר לחדש ניסן אחר חצות ואין שוחטין אלא מן הכבשים או מן העזים בלבד זכר בן שנה ואחד האיש ואחד האשה חייבין במצוה זו: *** ב. ומי שבטל מצוה זו בזדון ועבר יום ארבעה עשר ולא הקריב והוא לא טמא ולא בדרך רחוקה הרי זה חייב כרת ואם ביטלה בשגגה פטור:</p> <p>ג. אין שוחטין את הפסח אלא בעזרה כשאר הקדשים אף בשעת היתר הבמות לא היו מקריבין את הפסח בבמת יחיד וכל המקריב את הפסח בבמת יחיד לוקה שנאמר לא תוכל לזבוח את הפסח באחד שערין מפי השמועה למדו שזו אזהרה לשוחט בבמת יחיד אפילו בשעת היתר הבמות:</p> <p>ד. שחיטת הפסח אחר חצות ואם שחטו קודם חצות פסול ואין שוחטין אותו אלא אחר תמיד של בין הערבים אחר שמקטירין קטרת של בין הערבים ואחר שמטיבין את הנרות מתחילין לשחוט את הפסחים עד סוף היום ואם שחטו אחר חצות קודם תמיד של בין הערבים כשר ויהיה אחד ממרס בדם הפסח עד שיזרק דם התמיד ואחר כך יזרוק דם הפסח אחריו ואם נזרק דם הפסח קודם דם התמיד כשר:</p>
---	-----------------------	--

<p>ה. השוחט את הפסח בזמנו, והיה לו כזית חמץ ברשותו לוקה, שנאמר "לא תזבח על חמץ דם זבחי" (שמות כג, יח) שלא יזבח הפסח והחמץ קיים. אחד השוחט ואחד הזורק את הדם, ואחד המקטיר את האימורין, אם היה ברשות אחד מהן או ברשות אחד מבני חבורה שאוכלין פסח זה, כזית חמץ בשעת הקרבתו, הרי זה לוקה והפסח כשר.</p> <p>ו. דם הפסח טעון שפיכה כנגד היסוד, ואחר ששופכים דמו מפשיטין אותו, וקורעין את בטנו ומוציאין את אימוריו, ומקטירין אותן חלבין כל זבח זבח לבדו, ובעל הזבח נוטל פסחו עם העור שלו ויוצא לביתו לירושלם, וצולוהו ואוכלו לערב.</p> <p>ז. המניח אימורין ולא הקטירן עד שלנו ונפסלו בלינה, הרי זה עובר בלא תעשה, שנאמר "ולא ילין חלב חגי עד בקר" (שמות כג, יח). ואף על פי שעבר אינו לוקה, לפי שאין בו מעשה.</p> <p>ח. מקטירין חלבי פסחים כל הלילה עד שיעלה עמוד השחר. במה דברים אמורים, כשחל ארבעה עשר להיות בשבת, שהרי חלבי שבת קרבין ביום טוב. אבל אם חל ארבעה עשר להיות בחול אין מקטירין חלבי חול ביום טוב.</p> <p>ט. הפסח נשחט בשלש כתות, שנאמר "ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל" (שמות יב, ו), קהל, ועדה, וישראל. ואין פוחתין משלשים בני אדם בכל כת וכת. י. היו הכל חמשים, נכנסין בתחלה שלשים ושוחטין, ויוצאין עשרה ונכנסין עשרה. וחוזרין ויוצאין עשרה ונכנסין עשרה. יא. היו פחות מחמשים, אין שוחטין את הפסח לכתחלה. ואם שחטו כולן בבת אחת כשר.</p> <p>כיצד נשחט, נכנסה הכת הראשונה עד שתתמלא העזרה, ונועלין דלתות העזרה, ומתחילין לשחוט את פסחיהם. וכל זמן שהם שוחטין ומקריבין קוראין הלויים את ההלל, אם גמרו את ההלל ועדין לא שלמה הכת מלהקריב שונים, ואם שנו ולא שלמו להקריב משלשין. ומעולם לא שלשו.</p> <p>יב. על כל קריאה וקריאה תוקעין שלש תקיעות בחצוצרות, תקיעה ותרועה ותקיעה. הואיל ואין לו נסכים לתקוע בשעת נסוך תוקעין בשעת שחיטה.</p> <p>יג. הכהנים עומדים שורות שורות, ובידיהם מזרקי כסף ומזרקי זהב, שורה שכולה כסף כסף, ושורה שכולה זהב זהב, ולא היו מעורבין, כדי שיהיה להם נוי ולא היו למזרקין שולים, כדי שלא יניחום ויקרש הדם.</p>	<p>במהדורותינו כל מקורות הפסוקים צוייניו.</p>	<p>ה. השוחט את הפסח בזמנו והיה לו כזית חמץ ברשותו לוקה שנאמר לא תזבח על חמץ דם זבחי שלא יזבח הפסח והחמץ קיים אחד השוחט ואחד הזורק את הדם ואחד המקטיר את האימורין אם היה ברשות אחד מהם או ברשות אחד מבני חבורה שאוכלין פסח זה כזית חמץ בשעת הקרבתו הרי זה לוקה והפסח כשר:</p> <p>ו. דם הפסח טעון שפיכה כנגד היסוד ואחר ששופכים דמו מפשיטין אותו וקורעין את בטנו ומוציאין את אימוריו ומקטירין אותן חלבין כל זבח זבח לבדו ובעל הזבח נוטל פסחו עם העור שלו ומביא לביתו לירושלם וצולוהו ואוכל לערב:</p> <p>ז. המניח אמורים ולא הקטירן עד שלנו ונפסלו בלינה הרי זה עובר בלא תעשה שנאמר לא ילין חלב חגי עד בקר ואף על פי שעבר אינו לוקה לפי שאין בו מעשה:</p> <p>ח. ומקטירין חלבי פסחים כל הלילה עד שיעלה עמוד השחר בד"א כשחל ארבעה עשר להיות בשבת שהרי חלבי שבת קריבין ביום טוב אבל אם חל ארבעה עשר להיות בחול אין מקטירין חלבי חול ביום טוב:</p> <p>ט. הפסח נשחט בשלש כתות שנאמר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל ועדה וישראל ואין פוחתין משלשים בני אדם בכל כת וכת:</p> <p>י. היו הכל חמשים נכנסים בתחלה שלשים ושוחטין ויוצאים עשרה ונכנסין עשרה וחוזרין ויוצאין עשרה ונכנסין עשרה יא. היו פחות מחמשים אין שוחטין את הפסח לכתחלה ואם שחטו כשר ואם שחטו כולן בבת אחת כשר</p> <p>* כיצד נשחט נכנסה הכת הראשונה עד שתתמלא העזרה ונועלין דלתות העזרה ומתחילין לשחוט את פסחיהן וכל זמן שהן שוחטין ומקריבין קוראים הלויים את ההלל אם גמרו ההלל ועדיין לא שלמה הכת מלהקריב שונים ואם שנו ולא שלמו להקריב משלשין ומעולם לא שלשו:</p> <p>יב. על כל קריאה וקריאה תוקעין שלש תקיעות בחצוצרות תקיעה תרועה ותקיעה הואיל ואין לו נסכים לתקוע בשעת ניסוך תוקעין בשעת שחיטה:</p> <p>יג. הכהנים עומדים שורות שורות ובידיהן מזרקי כסף ומזרקי זהב שורה שכולה כסף כסף שורה שכולה זהב זהב ולא היו מעורבים כדי שיהיה להם נוי ולא היו למזרקין שולים כדי שלא יניחום ויקרש הדם:</p>
--	---	---

<p>יד . שחט השוחט , וקבל הכהן , נותנו לחברו , וחברו לחברו , כדי שיתעסקו רבים במצוה , עד שיגיע הדם אצל כהן הקרוב למזבח שופכו שפיכה אחת כנגד היסוד , ומקבל מזרק אחד מלא ואחר כך מחזיר את הריקן .</p> <p>ותולין ומפשיטין את כולו , וקורעו , וממחה את קרביו עד שמסיר מהן הצואה והפרש , ומוציא את האימורין , ונותנן בכלי ומולחן , ומקטירן הכהן על גבי המזבח .</p> <p>וכיצד תולין ומפשיטין , מסמרות שלברזל היו קבועין בכתלים ובעמודים שבהם תולין ומפשיטין , וכל מי שלא מצא מקום לתלות מקלין דקין חלקין היו שם , מניח על כתפו ועל כתף חברו ותולה ומפשיט .</p> <p>טו . שלמו מלהקריב , פותחין דלתות העזרה ויוצאת כת הראשונה , ונכנסה שניה . יוצאת שניה , ונכנסה שלישית . כמעשה ראשונה כך מעשה שניה ושלשית , שלמה כת שלישית ויצאת , רוחצין את העזרה .</p> <p>טז . חל ארבעה עשר להיות בשבת , כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת , ורוחצין את העזרה בשבת , שאין אסור שבות במקדש אפלו בדבר שאינו צורך עבודה אסור שבות במקדש התר הוא .</p> <p>יז . אין כל אחד ואחד מוליך את פסחו לביתו בשבת , אלא כת הראשונה יוצאין בפסחיהן ויושבין בהר הבית , והשניה יוצאין בפסחיהן ויושבין בחיל , והשלשית עומדין במקומן בעזרה , ושוהין הכל עד מוצאי שבת , והולך כל אחד בפסחו לביתו .</p> <p>יח . שחיתת הפסח וזריקת דמו ומחוי קרביו והקטר חלביו , דוחין את השבת , שאי אפשר לעשותן קודם השבת שהרי קבוע לו זמן , שנאמר "במועדו" (במדבר ט, ב-ג) . אבל הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום וחתיכת יבלתו בכלי אינן דוחין את השבת , שהרי אפשר לעשותן קודם השבת . ואם יכול לחתוך יבלתו בידו בשבת חותך , ואם היתה יבשה חותכה אפלו בכלי , שאין שבות במקדש כלל . וכן צלייתו והדחת קרביו אינן דוחין את השבת , שהרי אפשר לעשותן לאחר השבת .</p> <p>יט . שכח ולא הביא סכין לא יביאנה בשבת , אלא נותנה בין קרני הכבש או בצמרו ומכישו עד שמביאו לעזרה , ומקדישו שם . ואף על פי שהוא מחמר בשבת , מחמר כלאחר יד הוא , ומפני המצוה מותר .</p> <p>במה דברים אמורים , בשלא הקדיש פסחו עדין ולא אמר זה פסח , אבל אם הקדישו לא יביא סכין עליו , מפני שהוא עובד בקדשים . ומפני מה התירו להקדיש פסחו בשבת , הואיל וקבוע לו זמן מותר להקדישו בשבת . וכן מקדיש אדם חגיגתו ביום טוב ואינו חושש .</p>	<p>ההלכה ארוכה מדי בדפוסים</p>	<p>יד . שחט השוחט וקבל הכהן נותנו לחברו וחברו לחברו כדי שיתעסקו רבים במצוה עד שיגיע הדם אצל כהן הקרוב למזבח שופכו שפיכה אחת כנגד היסוד ומקבל מזרק אחד מלא ואחר כך מחזיר את הריקן</p> <p>ותולין ומפשיטין את כולו וקורעו וממחה את קרביו עד שמסיר מהן הצואה והפרש ומוציא את האימורין ונותנן בכלי ומולחן ומקטירן הכהן על גבי המזבח</p> <p>וכיצד תולין ומפשיטין מסמרות של ברזל היו קבועין בכותלים ובעמודים שבהם תולין ומפשיטין וכל מי שלא מצא מקום לתלות מקלות דקים וחלקים היו שם מניח על כתפו ועל כתף חברו ותולה ומפשיט:</p> <p>טו . שלמו מלהקריב פותחין דלתות העזרה ויוצאת כת הראשונה ונכנסה שנייה יוצאת שנייה ונכנסה שלישית כמעשה ראשונה כך מעשה שנייה ושלשית שלמה כת שלישית ויצאת רוחצין את העזרה:</p> <p>טז . חל ארבעה עשר להיות בשבת כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת ורוחצין את העזרה בשבת שאין אסור שבות במקדש אפילו בדבר שאינו צורך עבודה אסור שבות במקדש היתר הוא:</p> <p>יז . אין כל אחד ואחד מוליך את פסחו לביתו בשבת אלא כת הראשונה יוצאין בפסחיהם ויושבין בהר הבית והשנייה יוצאין בפסחיהן ויושבין בחיל והשלשית עומדין במקומן בעזרה ושוהים הכל עד מוצאי שבת והולך כל אחד בפסחו לביתו:</p> <p>יח . שחיתת הפסח וזריקת דמו ומחוי קרביו והקטר חלביו דוחין את השבת שאי אפשר לעשותן קודם השבת שהרי קבוע לו זמן שנאמר במועדו אבל הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום וחתיכת יבלתו בכלי אינן דוחין את השבת שהרי אפשר לעשותן קודם השבת ואם יכול לחתוך יבלתו בידו בשבת חותך ואם היתה יבשה חותכה אפילו בכלי שאין שבות במקדש כלל וכן צלייתו והדחת קרביו אינן דוחין את השבת שהרי אפשר לעשותן לאחר השבת:</p> <p>יט . שכח ולא הביא סכין לא יביאנה בשבת אלא נותנה בין קרני הכבש או בצמרו ומכישו עד שמביאו לעזרה ומקדישו שם ואע"פ שהוא מחמר בשבת מחמר כלאחר יד הוא ומפני המצוה מותר . במה דברים אמורים כשלא הקדיש פסחו עדיין ולא אמר זה פסח אבל אם הקדישו לא יביא סכין עליו מפני שהוא עובד בקדשים ומפני מה התירו להקדיש פסחו בשבת הואיל וקבוע לו זמן מותר להקדישו בשבת וכן מקדיש אדם חגיגתו ביום טוב ואינו חושש:</p>
--	--------------------------------	---

<p>כ. השוחט את הפסח ונמצא בעל מום או טרפה, הרי זה שוחט אחר בין בחול בין בשבת. אפלו מאה זה אחר זה שוחט והולך עד שיכשר אחד או עד שתחשך, וידחה לשני שהרי אנוס הוא.</p>		<p>כ. השוחט את הפסח ונמצא בעל מום או טרפה הרי זה שוחט אחר בין בחול בין בשבת אפילו מאה זה אחר זה שוחט והולך עד שיכשר אחד או עד שתחשך וידחה לשני שהרי אנוס הוא:</p>
<h2>פרק שני</h2>		
<p>א. אין שוחטין את הפסח אלא למנוייו, שנאמר "תכסו על השה" (שמות יב, ד) מלמד שהן מתמנין עליו כשהוא חי. ואלו המתמנין הן הנקראין בני חבורה. ב. ויחיד ששחט את הפסח לעצמו כשר, והוא שיהיה ראוי לאכל את כולו. ומשתדלין שלא ישחט לכתחלה על יחיד, שנאמר "יעשו אתו" (שמות יב, מז; במדבר ט, יא-יב).</p> <p>ג. אין שוחטין את הפסח אלא על מי שראוי לאכל. היה אחד מבני חבורה קטן או זקן או חולה. אם יכול לאכל כזית שוחטין עליו, ואם לאו אין שוחטין עליו, שנאמר "איש לפי אכלו" (שמות יב, ד) עד שיהיה ראוי לאכל. אפלו חבורה שלמאה ואין כל אחד מהן יכול לאכל כזית אין שוחטין עליהם.</p> <p>ד. אין עושין חבורה נשים ועבדים, או קטנים ועבדים, מפני קלות שתהיה ביניהן. אבל עושין חבורה כולה נשים, אפלו בפסח שני, או כולה עבדים. ושוחטין על הקטנים שיהיו מכלל בני חבורה לא שתהיה חבורה כולה קטנים שאינן בני דעת. וכן אין עושין חבורה כולה חולים או זקנים או אוננים, אף על פי שכולן יכולין לאכל, הואיל ואכילתן מעוטה שמא ישאירו הפסח ויביאוהו לידי פיסול ואם עברו ושחטו על חבורה זו כשר וכן אין עושין חבורה כולה גרים, שמא ידקדקו* בו ויביאוהו לידי פסול, ואם שחטו עליהם כשר.</p> <p>ה. שחטו שלא למנוייו, או למי שאין כל אחד מהן יכול לאכל כזית, או ששחטו לערלים או לטמאים פסול. שחטו למי שיכול לאכל ולמי שאינו יכול לאכל כזית, למנוייו ושלא למנוייו, למולים ולערלים, לטהורים ולטמאים כשר, שאלו הראויין לו אוכלין כהלכה, והאחרים כאלו לא חשב עליהם.</p> <p>ו. שחטו למולים וזרק דמו לשם מולים וערלים פסול, שהזריקה חמורה שהיא עיקר הקרבן. שחטו למולים שיתכפרו בו ערלים פסול, שהרי יש מחשבת ערלים בזריקה. שחטו לאוכליו, לזרוק דמו שלא לאוכליו הפסח כשר ואין אדם יוצא בו ידי חובתו. לפי שאין מחשבת אוכלין בזריקה.</p>		<p>א. אין שוחטין את הפסח אלא למנוייו שנאמר תכוסו על השה מלמד שמתמנים עליו כשהוא חי ואלו המתמנים על הפסח הם הנקראים בני חבורה: ב. יחיד ששחט את הפסח לעצמו כשר והוא שיהיה ראוי לאכול את כולו ומשתדלין שלא ישחט לכתחלה על יחיד שנאמר יעשו אותו:</p> <p>ג. אין שוחטין את הפסח אלא על מי שראוי לאכול היה אחד מבני חבורה קטן או זקן או חולה אם יכול לאכול כזית שוחטין עליו ואם לאו אין שוחטין עליו שנאמר איש לפי אכלו עד שיהיה ראוי לאכול אפילו חבורה של מאה ואין כל אחד מהן יכול לאכול כזית אין שוחטין עליהן:</p> <p>ד. אין עושין חבורה נשים ועבדים או קטנים ועבדים מפני שלא תהיה קלות ראש ביניהן אבל עושים חבורה כלם נשים אפילו בפסח שני או כולה עבדים ושוחטין על הקטנים שיהיו מכלל בני החבורה לא שתהיה חבורה כולה קטנים שאינן בני דעת וכן אין עושין חבורה כולה חולים או זקנים או אוננים אע"פ שהן יכולין לאכול הואיל ואכילתם מעוטה שמא ישאירו הפסח ויביאוהו לידי פיסול ואם עברו ושחטו על חבורה זו כשר וכן אין עושין חבורה כולה גרים שמא ידקדקו בו ויביאוהו לידי פיסול ואם שחטו עליהן כשר:</p> <p>ה. שחטו שלא למנוייו או למי שאין כל אחד מהן יכול לאכול כזית או ששחטו לערלים או לטמאים פסול *שחטו למי שיכול לאכול ולמי שאינו יכול לאכול כזית למנוייו ושלא למנוייו למולים ולערלים לטהורים ולטמאים כשר שאלו הראויין לו אוכלין כהלכה והאחרים כאילו לא חשב עליהם:</p> <p>ו. שחטו למולים וזרק הדם לשם מולים וערלים פסול שהזריקה חמורה שהיא עיקר הקרבן שחטו למולים שיתכפרו בו ערלים פסול שהרי יש מחשבת ערלים בזריקה *שחטו לאוכליו לזרוק דמו שלא לאוכליו הפסח כשר ואין אדם יוצא בו ידי חובתו לפי שאין מחשבת אוכלים בזריקה:</p>

ז. מי שהוא בריא בשעת שחיטה וחולה זריקה או חולה בשעת שחיטה ובריא בשעת זריקה אין שוחטין וזורקין עליו עד שיהיה בריא משעת שחיטה עד שעת זריקה:

ח. שוחט אדם על ידי בנו ובתו הקטנים ועל ידי עבדו ושפחתו הכנענים בין מדעתן בין שלא מדעתן אבל אינו שוחט ע"י בנו ובתו הגדולים ולא על ידי עבדו ושפחתו העברים ולאע"י אשתו אלא מדעתן ואם שתקו ולא מיחו הרי זה מדעתן:

ט. שחט על ידי בניו ובתו הקטנים ועל ידי עבדו ושפחתו הכנענים והלכו ושחטו הן לעצמן יוצאין בשל רבן: י. שחט ע"י אשתו ובנו ובתו הגדולים וע"י עבדו ושפחתו העברים ושחטו הן לעצמן אין לך מיחוי גדול מזה ואינן יוצאין אלא בשל עצמן:

יא. האשה שהיא בבית בעלה שחט עליה אביה ושחט עליה בעלה תאכל משל בעלה היתה נחפזת ללכת לבית אביה ברגל הראשון הסמוך לנישואיה כדרך כל הבנות ושחט עליה אביה ומכאן עליה בעלה תאכל משל אביה מכאן ואילך תאכל ממקום שהיא רוצה והוא שתברור לה מקום שתרצה בשעת שחיטה וכן יתום ששחטו עליו אפטרופסין יאכל ממקום שהוא רוצה

* בד"א ביתום קטן אבל גדול נעשה כממנה עצמו על שני פסחים והממנה עצמו על שני פסחים אינו אוכל אלא מן הנשחט ראשון:

יב. עבד של שני שותפין בזמן שמקפידין זה על זה שלא יגנבנו לא יאכל משל שניהן ואם אינן מקפידין ממקום שירצה יאכל:

יג. מי שחציו עבד וחציו בן חורין לא יאכל לא משל רבו ולא משל עצמו עד שיעשה כולו בן חורין:

יד. עד כמה נמנים על הפסח עד שיהיה בו כזית לכל אחד ואחד ונמנין עליו ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחט כיון שנשחט אינו יכול למשוך את ידו שהרי נשחט עליו. נמנו עליו וחזרו אחרים ונמנו עליו ראשונים שיש להם כזית אוכלים ופטורים מעשות פסח שני ואחרונים שרבו עד שלא נמצא בו כזית לכל אחד אינן אוכלין וחיביים לעשות פסח שני:

טו. הממנה אחרים עמו על חלקו ולא ידעו בהן בני החבורה הרי בני החבורה רשאים ליתן לו חלקו אחר שיצלה בעת האכילה ובני החבורה אוכלין משלהן והוא אוכל חלקו עם האחרים שמנה עליו בחבורה שניה

במהדורותינו כל ראשי התיבות נפתחו

טעם זה לא נזכר ברמב"ם, והוא משנה את מובן ההקפדה.

ז. מי שהוא בריא בשעת שחיטה וחולה בשעת זריקה, או חולה בשעת שחיטה ובריא בשעת זריקה, אין שוחטין וזורקין עליו עד שיהיה בריא משעת שחיטה עד שעת זריקה.

ח. שוחט אדם על ידי בנו ובתו הקטנים ועל ידי עבדו ושפחתו הכנענים בין מדעתן בין שלא מדעתן, אבל אינו שוחט על ידי בנו ובתו הגדולים, ולא על ידי עבדו ושפחתו העברים, ולא על ידי אשתו, אלא מדעתן. ואם שתקו ולא מחו הרי זה מדעתן.

ט. שחט על ידי בניו ובתו הקטנים ועל ידי עבדו ושפחתו הכנענים, והלכו ושחטו הן לעצמן, יוצאין בשל רבם. י. שחט על ידי אשתו ובתו הגדולים ועבדו ושפחתו העברים, ושחטו הם לעצמן, אין לך מחוי גדול מזה, ואינן יוצאין אלא בשל עצמן.

יא. האשה שהיא בבית בעלה, שחט עליה אביה ושחט עליה בעלה, תאכל משלבעלה. היתה נחפזת לילך לבית אביה ברגל הראשון הסמוך לנישואיה כדרך כל הבנות, ושחט עליה אביה, ושחט עליה בעלה, תאכל משלאביה. מכאן ואילך תאכל ממקום שהיא רוצה, והוא שתברור לה מקום שתרצה בשעת שחיטה. וכן יתום ששחטו עליו אפטרופסין יאכל ממקום שהוא רוצה.

במה דברים אמורים, ביתום קטן, אבל גדול נעשה כממנה עצמו על שני פסחים, והממנה עצמו על שני פסחים אינו אוכל אלא מן הנשחט ראשון.

יב. עבד שלשני שותפין, בזמן שמקפידין זה על זה לא יאכל משלשניהם. ואם אינן מקפידין ממקום שירצה יאכל. יג. מי שחציו עבד וחציו בן חורין, לא יאכל לא משלרבו ולא משלעצמו עד שיעשה כולו בן חורין.

יד. עד כמה נמנין על הפסח, עד שיהיה בו כזית לכל אחד ואחד. ונמנין עליו ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחט, כיון שנשחט אינו יכול למשוך את ידו שהרי נשחט עליו.

נמנו עליו וחזרו אחרים ונמנו עליו. ראשונים שיש להם כזית אוכלים ופטורים מעשות פסח שני, ואחרונים שרבו עד שלא נמצא בו כזית לכל אחד אינן אוכלין, וחיביין לעשות פסח שני.

טו. הממנה אחרים עמו על חלקו ולא ידעו בהם בני החבורה, הרי בני החבורה רשאים ליתן לו חלקו אחר שיצלה בעת האכילה, ובני החבורה אוכלין משלהם, והוא אוכל חלקו עם האחרים שמנה עליו חבורה שניה.

<p>וכן בני חבורה שהיה אחד מהן גרגרן, רשאי להוציא מהם ונותנין לו חלקו ויאכלהו בחבורתו, ואם אינו זולל אינן רשאיין לחלק.</p>		<p>*וכן בני החבורה שהיה אחד מהם גרגרן רשאים להוציא מהן ונותנין לו חלקו ויאכלהו בחבורתו ואם אינו זולל אינן רשאיין לחלק.</p>
<h2>פרק שלישי</h2>		
<p>א. האומר לעבדו צא ושחוט עלי את הפסח, אף על פי שדרך רבו לשחוט טלה בכל שנה והלך ושחט עליו גדי, או שהיה דרכו לשחוט גדי והלך ושחט עליו טלה, הרי זה יאכל ממנו, שהרי לא פירש ואמר לו שחוט לי ממין פלוני.</p> <p>הלך ושחט גדי וטלה, אינו אוכל משניהן, אלא יצאו לבית השריפה, שאין נמנין על שני פסחים. ואם היה מלך או מלכה, ואמר לעבדו לשחוט עליו, ושחט גדי וטלה, יאכל מן הראשון משום שלום מלכות.</p> <p>ב. האומר לשלוחו צא ושחוט עלי את הפסח וקבע לו גדי או טלה ושכח מה אמר לו, הרי זה שוחט גדי וטלה, ואומר, אם גדי אמר לי גדי שלו וטלה שלי, ואם טלה אמר לי טלה שלו וגדי שלי. שכח השולח מה אמר לו, שניהם יצאו לבית השריפה, ואם שכח השולח קודם שיזרק הדם חייבין לעשות פסח שני. שכח אחר שנזרק הדם פטורין מלעשות פסח שני.</p> <p>וכן הדין באומר לעבדו צא ושחוט עלי וקבע לו, ושכח העבד מה שאמר לו רבו. והוא שיתן לו רועה של רבו גדי וטלה ויאמר לו שחוט שניהם כדי שתשחוט כמו שאמר לו רבך, והרי אחד מהן שלך על מנת שלא יהיה לרבך בו כלום. אם עשה הרועה כן, אחר כך יהיה אפשר לעבד להתנות כמו שבארנו.</p> <p>ג. בני חבורה שאמרו לאחד לך ושחוט עלינו את הפסח, ואמר הוא להם ואתם שחטו עלי, ושחט הוא ושחטו הם, כולן אוכלין מזה שנשחט ראשון, והאחרון יצא לבית השריפה.</p> <p>ד. חבורה שאבד פסחה, אמרו לאחד צא ובקש ושחוט עלינו, הלך ומצא פסח שאבד ושחטו, והם לקחו פסח אחר ושחטוהו, אם שלו נשחט ראשון הוא אוכל משלו והן אוכלין עמו, והשני ישרף. אם שלהן נשחט ראשון הן אוכלין משלהן והוא אוכל משלו. אין ידוע איזה מהן נשחט ראשון או ששחטו שניהן כאחת. הוא אוכל משלו והן אינן אוכלין עמו, ושלהן יצא לבית השריפה, ופטורין מלעשות פסח שני.</p>		<p>א. האומר לעבדו צא ושחוט עלי את הפסח אף על פי שדרך רבו לשחוט טלה בכל שנה והלך ושחט עליו גדי או שהיה דרכו לשחוט גדי והלך ושחט עליו טלה הרי זה יאכל ממנו שהרי לא פירש ואמר לו שחוט לי ממין פלוני. הלך ושחט גדי וטלה אינו אוכל משניהן אלא יצאו לבית השריפה שאין נמנין על שני פסחים ואם היה מלך או מלכה ואמר לעבדו לשחוט עליו ושחט גדי וטלה יאכל מן הראשון משום שלום מלכות.</p> <p>ב. האומר לשלוחו צא ושחוט עלי את הפסח וקבע לו גדי או טלה ושכח מה אמר לו רבו הרי זה שוחט גדי וטלה ואומר אם גדי אמר לי גדי שלו וטלה שלי ואם טלה אמר לי טלה שלו וגדי שלי שכח השולח מה אמר לו שניהן יצאו לבית השריפה ואם שכח השולח קודם שיזרק הדם חייבין לעשות פסח שני שכח אחר שנזרק הדם פטור מלעשות פסח שני.</p> <p>*וכן הדין באומר לעבדו צא ושחוט עלי וקבע לו ושכח העבד מה אמר לו רבו והוא שיתן לו רועה של רבו גדי וטלה ויאמר לו שחוט שניהן כדי שתשחוט כמו שאמר לו רבך והרי אחד מהן שלך על מנת שלא יהיה לרבך בו כלום אם עשה הרועה כן אחר כך יהיה אפשר לעבד להתנות כמו שבארנו.</p> <p>ג. בני חבורה שאמרו לאחד צא ושחוט עלינו את הפסח ואמר הוא להן ואתם שחטו עלי ושחטו הם ושחט הוא כלם אוכלין מזה שנשחט ראשון והאחרון יצא לבית השריפה.</p> <p>ד. חבורה שאבד פסחה ואמרו לאחד צא ובקש ושחוט עלינו הלך ומצא פסח שאבד ושחטו והם לקחו פסח אחר ושחטוהו אם שלו נשחט ראשון הוא אוכל משלו והן אוכלין עמו והשני ישרף ואם שלהן נשחט ראשון הן אוכלין משלהן והוא אוכל משלו אין ידוע אי זה מהן נשחט ראשון או ששחטו שניהן כאחת הוא אוכל משלו והן אינן אוכלין עמו ושלהן יצא לבית השריפה ופטורין מלעשות פסח שני.</p>

<p>ה. אמר להם זה ששלחוהו לבקש פסח שאבד ולשחטו, אם איחרתי שחטו אתם עלי, הלך ומצא ושחט והם לקחו ושחטו, אם שלהם נשחט ראשון הם אוכלין משלהם והוא אוכל עמהם, והשני ישרף. ואם שלו נשחט ראשון הוא אוכל משלו והם אוכלים משלהם. אין ידוע איזה מהם נשחט ראשון, או ששחטו שניהם כאחד, הם אוכלין משלהם והוא אינו אוכל עמהם, ושלו יצא לבית השריפה, ופטור מלעשות פסח שני.</p> <p>ו. אבד להם פסח ואבד לו פסח, ואמר להם צאו ובקשו ושחטו עלי, ואמרו לו צא ובקש ושחט עלינו, והלך ומצא ושחט, ומצאו הם ושחטו, אוכלין כולן מן הראשון והשני ישרף. ואם אין ידוע איזה מהן נשחט ראשון, או ששחטו שניהם כאחת, שניהם ישרפו ופטורין מלעשות פסח שני.</p> <p>הלך הוא לבקש והלכו הם לבקש ולא אמרו זה לזה כלום, אף על פי שהיה בלבם שישחוט כל אחד מהם על חברו, או שהיה שם רמיזות ודברים שאומדן הדעת בהם שכל אחד שימצא ישחוט על חברו, הואיל ולא פירשו ולא אמרו זה לזה כלום, אינם אחראין זה לזה.</p> <p>ז. שתי חבורות שנתערבו פסחיהם קודם שישחטו, חבורה זו לוקחין כבש אחד מן התערובת והשניה לוקחין השני, ואחד מבני חבורה זו בא אצל אלו ואחד מבני חבורה השניה בא אצל הראשונה, וכל חבורה מהן אומרת לזה האחד שבא אצלם, אם שלנו הוא הפסח הזה ידיך משוכות משלך ונמנית על שלנו, ואם שלך הוא הפסח הזה ידינו משוכות משלנו ונמנינו על שלך.</p> <p>וכן חמש חבורות שלחמשה חמשה בני אדם, או עשר חבורות שלעשרה עשרה, מושכין להם אחד מכל חבורה לחבורה האחרת, וכך הם מתנים ואומרים, ואחר כך שוחטין.</p> <p>ח. שנים שנתערבו פסחיהם זה לוקח לו פסח אחד מן התערובת וזה לוקח לו אחד. וזה ממנה עמו על פסחו אחד מן השוק והאחר ממנה עמו אחד מן השוק כדי שיהיו שתי חבורות ואחר כך יבוא אחד משניהם אצל אלו ויבוא אחד מאלו אצל האחר ומתנה כל אחד עם חברו שבא אצלו מחבורה שניה ואומר, אם שלי הוא פסח זה ידיך משוכות משלך ונמנית על שלי, ואם שלך הוא ידי משוכה מפסח שלי ונמנית על שלך. ונמצא שלא הפסידו כלום.</p>	<p>ה. אמר להם זה ששלחוהו לבקש פסח שאבד ולשחטו אם איחרתי שחטו אתם עלי הלך ומצא ושחט והם לקחו ושחטו אם שלהם נשחט ראשון הם אוכלין משלהם והוא אוכל עמהם והשני ישרף ואם שלו נשחט ראשון הוא אוכל משלו והן אוכלין משלהם אין ידוע אי זה מהן נשחט ראשון או ששחטו שניהם כאחד הן אוכלין משלהם והוא אינו אוכל עמהם ושלו יצא לבית השריפה ופטור מלעשות פסח שני:</p> <p>ו. אבד להן פסחם ואבד לו פסחו ואמר להן צאו ובקשו ושחטו עלי ואמרו לו צא ובקש ושחט עלינו והלך ומצא ושחט ומצאו הם ושחטו כולם אוכלין מן הראשון והשני ישרף ואם אין ידוע אי זה נשחט תחילה או ששחטו שניהם כאחד שניהם ישרפו ופטורין מלעשות פסח שני</p> <p>* הלך הוא לבקש והלכו הם לבקש ולא אמרו זה לזה כלום אע"פ שהיה בלבם שישחוט כל אחד מהן על חברו או שהיו שם רמיזות ודברים שאומדן הדעת בהן שכל אחד שימצא ישחוט על חברו הואיל ולא פירשו ולא אמרו זה לזה כלום אינן אחראין זה לזה:</p> <p>ז. שתי חבורות שנתערבו פסחיהן קודם שישחטו חבורה זו לוקחין כבש אחד מן התערובות והשנייה לוקחין השני ואחד מבני חבורה זו בא אצל אלו ואחד מבני שנייה בא אצל הראשונה וכל חבורה מהן אומרות לזה האחד שבא אצלם אם שלנו הוא הפסח הזה ידיך משוכות משלך ונמנית על שלנו ואם שלך הוא הפסח הזה ידינו משוכות משלנו ונמנינו על שלך. וכן חמש חבורות של חמשה חמשה בני אדם או עשר חבורות של עשרה עשרה מושכין להן אחד מכל חבורה לחבורה האחרת וכך הם מתנים ואומרים ואח"כ שוחטין:</p> <p>ח. שנים שנתערבו פסחיהן זה לוקח פסח אחד מן התערובות וזה לוקח לו אחד וזה ממנה על פסחו אחד מן השוק והאחר ממנה עמו אחד מן השוק כדי שיהיו שתי חבורות ואחר כך יבוא אחד משניהם אצל אלו ויבוא אחד מאלו אצל האחר ומתנה כל אחד עם חברו שבא אצלו מחבורה שנייה ואומר אם שלי הוא פסח זה ידיך משוכות משלך ונמנית על שלי ואם שלך הוא ידי משוכה מפסח שלי ונמנית על שלך ונמצא שלא הפסידו כלום:</p>
---	---

<p>ט. חמשה שנתערבו עורות פסחיהם ונמצא יבולת בעור אחד מהם, כולם יצאו לבית השריפה. ואם נתערבו קודם זריקת דמים חייבין בפסח שני, נתערבו אחר זריקה פטורין מלעשות פסח שני, שאם הקריבו פסח שני נמצא זה שקרב בראשון קרבן כשר מביא חולין לעזרה, ואם נמנו כולם על פסח אחד נמצא נשחט שלא למחוייב, וזה כמי שנשחט שלא למחוייב, ואם התנה כל אחד מהם ואמר אם אינו פסח יהיה שלמים, דם הפסח בשפיכה ודם השלמים בזריקה, והנתנין בזריקה לא יתן אותן בשפיכה לכתחלה, לפיכך פטורין מפסח שני.</p>		<p>ט. חמשה שנתערבו עורות פסחיהם ונמצאת יבלת בעור אחד מהן כולם יצאו לבית השריפה ואם נתערבו קודם זריקת דמן חייבין בפסח שני נתערבו אחר זריקה פטורין מלעשות פסח שני שאם הקריבו פסח שני נמצא זה שקרב בראשון קרבן כשר מביא חולין לעזרה ואם נמנו כולן על פסח אחד נמצא נשחט שלא למחוייב וזה כמי שנשחט שלא למחוייב ואם התנה כל אחד מהן ואמר אם אינו פסח יהיה שלמים דם הפסח בשפיכה ודם השלמים בזריקה אל יתנם בשפיכה לכתחילה לפיכך פטורין מפסח שני:</p>
---	--	--

פרק רביעי

<p>א. כבר נתבאר בהלכות פסולי המוקדשין, שהפסח אינו נשחט אלא לשם פסח ולשם בעליו, ואם שחטו במחשבת שנוי השם פסול. השוחט את הפסח על בני חבורה, ואמר להם לאחר זמן, אותו הפסח ששחטתי עליכם, שלא לשמו שחטתיו, אם היה נאמן להם סומכין על דבריו. ואם לאו שורת הדין שאינו נאמן, והרוצה להחמיר על עצמו הרי זה משובח, ויביא פסח בשני².</p> <p>ב. בשר הפסח שנטמא ונודע לו קודם זריקה, אף על פי שהאימורין טהורין לא יזרוק את הדם שאין הפסח בא אלא לאכילה, ואם זרק לא הורצה. ואם לא נודע לו עד שנזרק הדם הורצה, שהציץ מרצה על שגגת הבשר שנטמא ואינו מרצה על הזדון. נטמאו מקצת האברים, שורף את הטמאים ואוכל את הטהורים. נטמאו האימורים והבשר קיים, זורק את הדם והבשר נאכל לערב.</p> <p>נטמאו הבעלים אחר שנשחט לא יזרוק את הדם, ואם זרק לא הורצה, לפיכך חייבין בפסח שני. שאין הציץ מרצה על טומאת הגוף אלא אם נטמאה בטומאת התהום כמו שבארנו בהלכות ביאת המקדש.</p> <p>ג. הפסח שיצא מירושלם או שנטמא בארבעה עשר, ישרף מיד. נטמאו הבעלים או מתו או משכו את ידיהם, אפלו נטמאו או מתו קודם זריקת הדם, מניחין אותו עד שתעבור צורתו ואחר כך ישרף. זה הכלל, כל שפסולו בגופו ישרף מיד, בדם או בבעלים תעבור צורתו ואחר כך ישרף.</p> <p>לפיכך אם שחטו אחר שנודע שמשכו הבעלים את ידיהם, או מתו, או נטמאו ונדחו לפסח שני הרי זה ישרף מיד. במה דברים אמורים שישרף אם נטמאו</p>		<p>א. כבר נתבאר בהלכות פסולי המוקדשין שהפסח אינו נשחט אלא לשם פסח ולשם בעליו ואם שחטו במחשבת שיוני השם פסול השוחט את הפסח על בני חבורה ואמר להם לאחר זמן אותו הפסח ששחטתי עליכם שלא לשמו שחטתיו אם היה נאמן להן סומכין על דבריו ואם לאו שורת הדין שאינו נאמן ורוצה להחמיר על עצמו הרי זה משובח ויביא פסח שני:</p> <p>ב. בשר הפסח שנטמא ונודע לו קודם זריקה אף על פי שהאימורין טהורין לא יזרוק את הדם שאין הפסח בא אלא לאכילה ואם זרק לא הורצה ואם לא נודע לו עד שנזרק הדם הורצה שהציץ מרצה על שגגת הבשר שנטמא ואינו מרצה על הזדון נטמאו מקצת האברים שורף את הטמאים ואוכל את הטהורים נטמאו האימורים והבשר קיים זורק את הדם והבשר נאכל לערב. נטמאו הבעלים אחר שנשחט לא יזרוק את הדם ואם זרק לא הורצה לפיכך חייבין בפסח שני שאין הציץ מרצה על טומאת הגוף אלא אם נטמאה בטומאת התהום כמו שבארנו בהלכות ביאת המקדש:</p> <p>ג. הפסח שיצא מירושלים או שנטמא בארבעה עשר ישרף מיד נטמאו הבעלים או מתו או משכו את ידיהם אפילו נטמאו או מתו קודם זריקת הדם מניחין אותו עד שתעבור צורתו ואח"כ ישרף זה הכלל כל שפסולו בגופו ישרף מיד בדם או בבעלים תעבור צורתו ואחר כך ישרף. לפיכך אם שחטו אחר שנודע שמשכו הבעלים את ידיהם או מתו או נטמאו ונדחו לפסח שני הרי זה ישרף מיד. במה דברים אמורים שישרף אם נטמאו</p>
---	--	---

<p>במה דברים אמורים שישרף אם נטמאו הבעלים, כשנטמאו כל בני חבורה. אבל אם נטמאו מקצתם זכו טהורים בחלקם שלטמאים. אף על פי שנטמאו מקצתם אחר שהתחילו לאכל זכו טהורים שעדין לא התחילו. אבל אם התחילו כולם ונטמאו מקצתם, לא זכו טהורים בחלקם שלטמאים, אלא טהורים אוכלין חלקם, וחלק הטמאים ישרף. והוא הדין אם מתו מקצתם. נטמא שלם או רובו, שורפין אותו לפני הבירה בפני הכל, כדי לביישן כדי שיזהרו בו. ושורפין אותו מעצי המערכה, כדי שלא יחשדו אותם ויאמרו מעצי המערכה גנבו. לפיכך אם שרפוהו בקנים ובקש, ורצו לשרוף משלעצמם שורפין. נטמא מעוטו וכן הנוטר, שורפין אותו בחצרותיהם מעצי עצמם, אבל לא מעצי המערכה, שלא ישאירו מהם אצלם וימעלו בהם.</p> <p>ד. המפריש נקבה לפסחו, או זכר בן שתי שנים, ירעה עד שיפול בו מום וימכר, ויביא בדמיו פסח. ואם לא נפל בה מום עד שהקריב פסחו, יביא בדמיו שלמים. ה. הפריש פסחו ומת, לא יביאנו בנו אחריו לשם הפסח אלא לשם שלמים, ואם היה ממונה עם אביו עליו יביאנו לשם פסח.</p> <p>במה דברים אמורים, בשמת אביו אחר חצות ארבעה עשר, אבל אם מת אביו קודם חצות הרי זה נדחה לפסח שני מפני שהוא אונן, כמו שיתבאר, ויביא פסח זה בשני.</p> <p>ו. מי שאבד פסחו ומצאו אחר שהפריש פסח אחר, והרי שניהן עומדין, יקריב איזה מהם שירצה לשם פסח, והשני יקרב שלמים. מצאו אחר ששחט פסחו, הרי זה יקרב שלמים. וכן אם המיר בזה הנמצא אחר שחיטה, הרי תמורה זו תקרב שלמים. אבל אם מצאו קודם שחיטת זה שהפריש, הואיל וזה הנמצא ראוי להקריבו פסח וראוי להקריבו שלמים כמו שבארנו. אם המיר בזה הנמצא, בין קודם שחיטת המופרש תחתיו בין אחר שחיטה, אין תמורתו קרבה, אלא תרעה עד שיפול בה מום ויביא בדמיה שלמים.</p> <p>ז. פסח שעברה שנתו והשלמים הבאים מחמת הפסח, הרי הם כשלמים לכל דבר, טעונין סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, מה שאין כן בפסח.</p> <p>ח. פסח שנתערב בשלמים, יקרבו כולם שלמים. נתערב בזבחים אחרים, ירעו עד שיפול בהם מום, ויביא בדמי היפה שבהם ממין זה ובדמי היפה שבהם שלמים ויפסיד המותר כמו שבארנו בפסולי המוקדשין.</p>	<p>ד. המפריש נקבה לפסחו או זכר בן שתי שנים ירעה עד שיפול בו מום וימכר ויביא בדמיו פסח ואם לא נפל בה מום עד שהקריב פסחו יביא בדמיו שלמים:</p> <p>ה. הפריש פסחו ומת לא יביאנו בנו אחריו לשם הפסח אלא לשם שלמים ואם היה ממונה עם אביו עליו יביאנו לשם פסח במה דברים אמורים כשמת אביו אחר חצות ארבעה עשר אבל קודם חצות הרי זה נדחה לפסח שני מפני שהוא אונן כמו שיתבאר ויביא פסחו זה בשני:</p> <p>ו. מי שאבד פסחו ומצאו אחר שהפריש פסח אחר והרי שניהן עומדין יקריב אי זה מהן שירצה לשם פסח והשני יקרב שלמים מצאו אחר ששחט פסחו הרי זה יקרב שלמים וכן אם המיר בזה הנמצא אחר שחיטה הרי תמורה זו תקרב שלמים</p> <p>* אבל אם מצאו קודם שחיטת זה שהפריש הואיל וזה הנמצא ראוי להקריבו פסח וראוי להקריבו שלמים כמו שביארנו אם המיר בזה הנמצא בין קודם שחיטת המופרש תחתיו בין אחר שחיטה אין תמורתו קריבה אלא תרעה עד שיפול בה מום ויביא בדמיה שלמים:</p> <p>ז. פסח שעברה שנתו ושלמים הבאים מחמת הפסח הרי הם כשלמים לכל דבר טעונין סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק מה שאין כן בפסח:</p> <p>ח. פסח שנתערב בשלמים יקרבו כולם שלמים נתערב בזבחים אחרים ירעו עד שיפול בהם מום ויביא בדמי היפה שבהם ממין זה ובדמי היפה שבהם שלמים ויפסיד המותר מביתו כמו שביארנו בפסולי המוקדשין. נתערב</p>
---	---

<p>נתערב בכורות, ירעו הכל עד שיפול בהם מום ויאכלו כבכור בעל מום, ויביא בהמה שהיא יפה כיפה שבתערובת ויאמר כל מקום שהוא הפסח קדושתו תחול על זו, ויקריבנה שלמים.</p> <p>ט. הפריש פסחו עד שלא נתגייר ונתגייר, עד שלא נשתחרר ונשתחרר, עד שלא הביא שתי שערות והביא, הרי זה מקריבו לשם פסח, שאין בעלי חיים נדחין, כמו שבארנו בפסולי המוקדשין.</p> <p>י. המפריש מעות לפסחו והותירו, המותר יביא שלמים. הממנה אחרים על פסחו ועל חגיגתו, הרי המעות שיקח מהן בחלקן חולין, אף על פי שזה הפריש טלה לפסחו וזה הפריש מעות לפסחו ולקח ממנו המעות ומנהו על פסחו, הרי המעות חולין, שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהם ואת חגיגתם, ואת מעות פסחיהם וחגיגתם. יא. עצים שלצליית הפסח כפסח, וכן מצה ומרור. הואיל והם מכשירי הפסח הרי הם כפסח. ואם לקח ממעות הפסח ממי שמנה אותם עמו כדי למנותם עמו במצה ומרור, או להיות לו חלק בעצים שצולה בהם הרי המעות חולין.</p>		<p>ט. המפריש פסחו עד שלא נתגייר ונתגייר עד שלא נשתחרר ונשתחרר עד שלא הביא שתי שערות והביא הרי זה מקריבו לשם פסח שאין בעלי חיים נדחין כמו שבארנו בפסולי המוקדשין:</p> <p>י. המפריש מעות לפסחו והותירו יביא המותר שלמים הממנה אחרים על פסחו ועל חגיגתו הרי המעות שיקח מהן בחלקם חולין אף על פי שזה הפריש טלה לפסחו וזה הפריש מעות לפסחו ולקח ממנו המעות ומנהו על פסחו הרי המעות חולין שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהם ואת חגיגתם ואת מעות פסחיהם וחגיגתם: יא. עצים של צליית הפסח כפסח וכן מצה ומרור הואיל והם מכשירי הפסח הרי הם כפסח ואם לקח ממעות הפסח ממי שמנה אותם עמו כדי למנותם עמו במצה ומרור או להיות לו חלק בעצים שצולה בהם הרי המעות חולין:</p>
---	--	---

פרק חמישי

<p>א. מי שהיה טמא בשעת שחיטת הפסח שאין שוחטין עליו או שהיה בדרך רחוקה או נאנס באונס אחר, או ששגג, ולא הקריב בראשון, הרי זה שוחט פסח בארבעה עשר שלחדש השני בין הערבים. ושחיטת פסח זה מצות עשה בפני עצמה, ודוחה את השבת, שאין השני תשלומין לראשון, אלא רגל בפני עצמו, לפיכך חייבין עליו כרת.</p> <p>ב. כיצד, מי ששגג או נאנס ולא הקריב בראשון, אם הזיד ולא הקריב בשני חייב כרת. ואם שגג או נאנס אף בשני פטור. הזיד ולא הקריב בראשון הרי זה מקריב בשני, ואם לא הקריב בשני אף על פי ששגג הרי זה חייב כרת, שהרי לא הקריב קרבן יי במועדו והיה מזיד. אבל מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון אע"פ שהזיד בשני אינו חייב כרת שכבר נפטר בפסח ראשון מן הכרת ג. ומי שהיה בדרך רחוקה ושחטו וזרקו עליו, אף על פי שבא לערב לא הורצה, וחייב בפסח שני.</p>		<p>א. מי שהיה טמא בשעת שחיטת הפסח שאין שוחטין עליו או שהיה בדרך רחוקה או נאנס באונס אחר או ששגג ולא הקריב בראשון הרי זה מביא פסח בארבעה עשר לחדש השני בין הערבים ושחיטת פסח זה מצות עשה בפני עצמו ודוחה את השבת שאין השני תשלומין לראשון אלא רגל בפני עצמו לפיכך חייבין עליו כרת:</p> <p>ב. כיצד מי ששגג או נאנס ולא הקריב בראשון אם הזיד ולא הקריב בשני חייב כרת ואם שגג או נאנס אף בשני פטור ולא הקריב בראשון הרי זה מקריב בשני ואם לא הקריב בשני אף על פי ששגג הרי זה חייב כרת לא הקריב קרבן ה' במועדו והיה מזיד. אבל מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון אע"פ שהזיד בשני אינו חייב כרת שכבר נפטר בפסח ראשון מן הכרת ג. ומי שהיה בדרך רחוקה ושחטו וזרקו עליו את הדם אע"פ שבא לערב לא הורצה וחייב בפסח שני:</p>
---	--	---

<p>ד. תמא שיכול ליטהר בפסח ראשון, שלא טבל אלא ישב בטומאתו עד שעבר זמן הקרבן, וכן ערל שלא מל עד שעבר זמן הקרבן, הרי זה מזיד בראשון, לפיכך אם לא עשה את השני אפלו בשגגה, חייב כרת.</p> <p>ה. כשם שמילת עצמו מעכבת אותו מלעשות פסח. כך מילת בניו הקטנים ומילת כל עבדיו בין גדולים בין קטנים מעכבת אותו, שנאמר "המול לו כל זכר ואז יקרב לעשותו" (שמות יב, מח). ואם שחט קודם שימול אותם הפסח פסול.</p> <p>ו. וכן טבילת אמהותיו לשם עבדות מעכבת אותו, ודבר זה מפי הקבלה שהטבילה לשפחות כמילה לעבדים. ו. הקטן אין מילת עבדיו וטבילת שפחותיו מעכבת אותו מלהמנות על הפסח, שנאמר "וכל עבד איש" (שמות יב, מד), להוציא את הקטן.</p> <p>ז. גר שנתגייר בין פסח ראשון לפסח שני, וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים, חייבין לעשות פסח שני. ואם שחטו עליו בראשון פטור.</p> <p>ח. נשים שנדחו לשני, בין מפני האונס והשגגה, בין מפני הטומאה ודרך רחוקה, הרי פסח שני להם רשות, רצו שוחטין רצו אין שוחטין. לפיכך אין שוחטין עליהן בפני עצמן בשבת בפסח שני. אבל אם היתה האשה אחת מבני חבורה מותר. ואי זו היא דרך רחוקה חמשה עשר מיל חוץ לחומת ירושלים.</p> <p>ט. מי שהיה בינו ובין ירושלים יום ארבעה עשר עם עליית השמש חמשה עשר מיל או יתר הרי זה דרך רחוקה היה בינו ובינה פחות מזה אינו בדרך רחוקה מפני שהיא יכול להגיע לירושלים אחר חצות כשהלך ברגליו בנחת. הלך ולא הגיע מפני שעכבוהו הבהמות וזוהי חולה ברגליו ולא הגיע לעזרה עד שעבר זמן הקרבן הרי זה אנוס ואינו בדרך רחוקה. מי שהיה חבוב חוץ לחומת ירושלים לערב שוחטין עליו, וכשיצא לערב, שוחטין במה דברים אמורים, בשהיה חבוב ביד ישראל. אבל אם היה חבוב ביד גוים אין שוחטין עליו עד שיצא, ואם שחטו עליו ויצא הרי זה אוכל, ואם לא יצא פטור מלעשות פסח שני נשחט עליו.</p> <p>ו. וכן האונן והחולה והזקן שאינן יכולין לאכל, ששחטו עליהם ואחר שנזרק הדם נטמאו במת והרי אינם יכולין לאכל הרי אלו פטורין מלעשות פסח שני.</p>	<p>הלכות ארוכות שבדפוסים.</p> <p>החיפן המוחלט!!!</p>	<p>ד. תמא שיכול ליטהר בפסח ראשון שלא טבל אלא ישב בטומאתו עד שעבר זמן הקרבן וכן ערל שלא מל עד שעבר זמן הקרבן הרי זה מזיד בראשון לפיכך אם לא עשה את השני אפילו בשגגה חייב כרת:</p> <p>ה. כשם שמילת עצמו מעכבתו מלעשות פסח כך מילת בניו הקטנים ומילת כל עבדיו בין גדולים בין קטנים מעכבת אותו שנאמר המול לו כל זכר ואז יקרב לעשותו ואם שחט קודם שימול אותם הפסח פסול. וכן טבילת אמהותיו לשם עבדות מעכבתו ודבר זה מפי הקבלה שהטבילה לשפחות כמילה לעבדים</p> <p>ו. הקטן אין מילת עבדיו וטבילת שפחותיו מעכבתו מלהמנות על הפסח שנאמר וכל עבד איש להוציא את הקטן:</p> <p>ז. גר שנתגייר בין פסח ראשון לפסח שני וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים חייבין לעשות פסח שני ואם שחטו עליו בראשון פטור:</p> <p>ח. נשים שנדחו לשני בין מפני האונס והשגגה בין מפני הטומאה ודרך רחוקה הרי פסח שני להם רשות רצו שוחטין רצו אין שוחטין לפיכך אין שוחטין עליהן בפני עצמן בשבת בפסח שני אבל אם היתה האשה אחת מבני חבורה מותר. ואי זו היא דרך רחוקה חמשה עשר מיל חוץ לחומת ירושלים</p> <p>ט. מי שהיה בינו ובין ירושלים יום ארבעה עשר עם עליית השמש חמשה עשר מיל או יתר הרי זה דרך רחוקה היה בינו ובינה פחות מזה אינו בדרך רחוקה מפני שהיא יכול להגיע לירושלים אחר חצות כשהלך ברגליו בנחת. ולא הגיע מפני שעכבוהו הבהמות בדחוקים או שהיה בירושלים וזוהי חולה ברגליו ולא הגיע לעזרה עד שעבר זמן הקרבן הרי זה אנוס ואינו בדרך רחוקה. מי שהיה חבוב חוץ לחומת ירושלים והבטיחוהו לצאת לערב שוחטין עליו וכשיצא לערב יאכל בד"א כשהיה חבוב ביד ישראל אבל אם היה חבוב ביד עכו"ם אין שוחטין עליו עד שיצא ואם שחטו עליו ויצא הרי זה אוכל ואם לא יצא פטור מלעשות פסח שני שהרי נשחט עליו. וכן האונן והחולה והזקן שהם יכולין לאכול ששחטו עליהן ואחר שנזרק הדם נטמאו במת והרי אינם יכולין לאכול הרי אלו פטורין מלעשות פסח שני:</p>
---	--	--

פרק ששי	
<p>א. אי זהו טמא שנדחה לפסח שני, כל מי שאינו יכול לאכול את הפסח בלילי חמשה עשר מפני טומאתו, כגון זבים וזבות נדות ויולדות ובוועלי נדות. אבל הנוגע בנבלה ושרץ וכיוצא בהם ביום ארבעה עשר הרי זה טובל, ושוחטין עליו אחר שיטבול, ולערב כשיעריב שמשו אוכל את הפסח.</p> <p>ב. טמא מת שחל שביעי שלו להיות בארבעה עשר, אף על פי שטבל והוזה עליו והרי הוא ראוי לאכול קדשים לערב, אין שוחטין עליו אלא נדחה לפסח שני, שנאמר "ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם, ולא יכלו לעשת הפסח ביום ההוא" (במדבר ט, ו) מפי השמועה למדו שבביעי שלהם היה, ועל זה שאלו אם ישחט עליהם והם יאכלו לערב. ופירש שאין שוחטין עליהם.</p> <p>במה דברים אמורים, בשנטמא בטמאות מן המת שהנזיר מגלח עליהן. אבל אם היה טמא בשאר טמאות מן המת שאין הנזיר מגלח עליהן שוחטין עליו בשביעי שלו אחר שיטבול ויזה עליו, וכשיעריב שמשו אוכל פסחו.</p> <p>ג. זב שראה שתי ראיות וספר שבעת ימים וטבל בשביעי, שוחטין עליו והוא אוכל לערב. ואם ראה זוב אחר שנזרק הדם הרי זה פטור מלעשות פסח שני. וכן שומרת יום כנגד יום טובלת ביום השמור, כמו שבארנו בביאות אסורות, ושוחטין עליה והיא אוכלת לערב. ואם ראת דם אחר שנזרק דם הפסח פטורה מלעשות פסח שני. ואין שוחטין על הנדה בשביעי שלה, שהרי אינה טובלת עד ליל שמיני, ואינה ראויה לאכול קדשים עד ליל תשיעי.</p> <p>ד. מחוסרי כפורים שחל יום הבאת קרבנותיהם בארבעה עשר, שוחטין עליהם ומקריבין קרבנותיהם בארבעה עשר, בין קודם שחיתת הפסח בין אחר שחיתתו, ואוכלין פסחיהם לערב. ואין שוחטין עליהם עד שימסרו קרבנותיהם לבית דין, שמא יפשעו ולא יקריבו אותם.</p> <p>ה. מצורע שחל שמיני שלו להיות בארבעה עשר, וראה קרי בו ביום הרי זה טובל, ונכנס לעזרת נשים ומביא קרבנותיו. ואף על פי שטבול יום אסור להכנס לעזרת נשים, הואיל ואסורו להכנס שם מדבריהם כמו שבארנו בהלכות ביאת המקדש, ויום זה הוא יום הקרבת הפסח במועדו, יבוא עשה שיש בו כרת וידחה אסור שלדבריהם.</p>	<p>א. אי זהו טמא שנדחה לפסח שני כל מי שאינו יכול לאכול את הפסח בלילי חמשה עשר בניסן מפני טומאתו כגון זבים וזבות נדות ויולדות ובוועלי נדות אבל הנוגע בנבלה ושרץ וכיוצא בהן ביום ארבעה עשר הרי זה טובל ושוחטין עליו אחר שיטבול ולערב כשיעריב שמשו אוכל את הפסח:</p> <p>ב. טמא מת שחל שביעי שלו להיות בארבעה עשר אע"פ שטבל והוזה עליו והרי הוא ראוי לאכול קדשים לערב אין שוחטין עליו אלא נדחה לפסח שני שנאמר ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא מפי השמועה למדו שבביעי שלהן היה ועל זה שאלו אם ישחט עליהן והם יאכלו לערב ומהם יאכלו לערב ופירש שאין שוחטין עליהן במה דברים אמורים בשנטמא בטומאות מן המת שהנזיר מגלח עליהן אבל אם היה טמא בשאר טומאות מן המת שאין הנזיר מגלח עליהן שוחטין עליו בשביעי שלו אחר שיטבול ויזה עליו וכשיעריב שמשו אוכל פסחו:</p> <p>ג. זב שראה שתי ראיות וספר שבעה ימים וטבל בשביעי שוחטין עליו והוא אוכל לערב ואם ראה זוב אחר שנזרק הדם הרי זה פטור מלעשות פסח שני. וכן שומרת יום כנגד יום טובלת ביום השימור כמו שביארנו בביאות אסורות ושוחטין עליה והיא אוכלת לערב ואם ראתה דם אחר שנזרק דם הפסח פטורה מלעשות פסח שני ואין שוחטין על הנדה בשביעי שלה שהרי אינה טובלת עד ליל שמיני ואינה ראויה לאכול קדשים עד ליל תשיעי:</p> <p>ד. מחוסרי כפורים שחל יום הבאת קרבנותיהן בארבעה עשר שוחטין עליהן ומקריבין קרבנותיהן בארבעה עשר בניסן בין קודם שחיתת הפסח בין אחר שחיתתו ואוכלין פסחיהן לערב ואין שוחטין עליהן עד שימסרו קרבנותיהן בית דין שמא יפשעו ולא יקריבו אותם:</p> <p>ה. מצורע שחל שמיני שלו להיות בארבעה עשר וראה קרי בו ביום הרי זה טובל ונכנס לעזרת נשים ומביא קרבנותיו ואף על פי שטבול יום אסור להכנס לעזרת נשים הואיל ואיסורו להכנס שם מדבריהם כמו שביארנו בהלכות ביאת מקדש ויום זה הוא יום הקרבת הפסח במועדו יבוא עשה שיש בו כרת וידחה איסור של דבריהם:</p>

ו. טמא מת שחל שביעי שלו להיות בשבת, אין מזין עליו אלא למחר. ואפילו חל שביעי שלו להיות בשלשה עשר בניסן והוא שבת, ידחה ליום ארבעה עשר ומזין עליו ואין שוחטין עליו כמו שבארנו אלא ידחה לפסח שני. **והלא** איסור הזייה בשבת משום שבות והפסח בכרת והיאך יעמידו דבריהם במקום כרת מפני שביום שהוא אסור בהזייה משום שבות אינו זמן הקרבן שחייבין עליו כרת לפיכך העמידו דבריהם במקומן אע"פ שהדבר גורם לעתיד לבוא לעמוד במקום כרת:

ז. ישראל ערל שמל בערב הפסח שוחטין עליו אחר שמל אבל גר שנתגייר ביום ארבעה עשר ומל וטבל אין שוחטין עליו שאינו אוכל לערב והרי הוא כפורש מן הקבר שצריך שבעה ימים ואח"כ יטהר גזירה שמא יטמא גר זה למת לשנה הבאה ביום ארבעה עשר ויטבול ויאכל לערב ויאמר אשתקד כך עשו לי ישראל כשמלתי טבלתי ואכלתי לערב. **והלא** גזירה זו מדבריהם ופסח בכרת והיאך העמידו דבריהם במקום כרת ביום הקרבן שהוא יום ארבעה עשר מפני שאין הגר מתחייב במצות עד שימול ויטבול ואינו טובל עד שירפא מן המילה כמו שבארנו בענין הגירות לפיכך העמידו דבריהם במקום זה שהרי זה המל יש לו שלא לטבול עד שיבריא ולא יבוא לידי חיוב כלל:

ח. מי שבא בבית הפרס הרי זה מנפח והולך ואם לא מצא עצם ולא נטמא שוחט ואוכל פסחו ואף על פי שהלך בבית הפרס שטומאת בית הפרס מדבריהם כמו **שבארנו** בהלכות טומאת מת ולא העמידו דבריהם במקום כרת כמו שבארנו. וכן בית הפרס שנדוש טהור לעושה פסח:

ט. האונן ראוי לאכול הפסח לערב מפני שאינות לילה מדבריהם לא העמידו דבריהם במקום כרת **בדבר זה** אלא שוחטין עליו וטובל ואחר כך אוכל כדי שיפרוש מאינותו ולא יסיח דעתו בד"א שמת לו המת אחר חצות שכבר נתחייב בקרבן פסח אבל אם מת לו המת קודם חצות אין שוחטין עליו אלא ידחה לשני ואם שחטו עליו וזרקו הדם טובל ואוכל לערב. **מת לו** מת בשלשה עשר וקברו בארבעה עשר הרי הוא ביום קבורה אונן מדבריהם ואינו תופס לילו ומדבריהם לפיכך שוחטין עליו וטובל ואוכל לערב אף בשאר הקדשים ויום שמועה ויום לקוט עצמות הרי הוא כיום קבורה לפיכך מי שליקטו **לו** עצמות מתו ביום ארבעה עשר או ששמע שמת לו מת שוחטין עליו וטובל ואוכל בקדשים לערב:

ו. טמא מת שחל שביעי שלו להיות בשבת, אין מזין עליו אלא למחר. ואפילו חל שביעי שלו להיות בשלשה עשר בניסן והוא שבת, ידחה ליום ארבעה עשר ומזין עליו ואין שוחטין עליו כמו שבארנו, אלא ידחה לפסח שני.

והלא אסור הזייה בשבת משום שבות והפסח בכרת, והיאך יעמידו דבריהם במקום כרת, מפני שביום שהוא אסור בהזייה משום שבות אינו זמן הקרבן שחייבין עליו כרת, לפיכך העמידו דבריהם במקומם, אף על פי שהדבר גורם לעתיד לבוא לעמוד במקום כרת.

ז. ישראל ערל שמל בערב הפסח, שוחטין עליו אחר שמל. אבל גר שנתגייר ביום ארבעה עשר ומל וטבל, אין שוחטין עליו, שאינו אוכל לערב והרי הוא כפורש מן הקבר שצריך שבעת ימים ואחר כך יטהר, גזרה שמא יטמא גר זה למת לשנה הבאה ביום ארבעה עשר, ויטבול ויאכל לערב, ויאמר אשתקד כך עשו לי ישראל כשמלתי טבלתי ואכלתי לערב.

והלא גזרה זו מדבריהם והפסח בכרת, והיאך העמידו דבריהם במקום כרת ביום הקרבן שהוא יום ארבעה עשר, מפני שאין הגר מתחייב במצות עד שימול ויטבול, ואינו טובל עד שירפא מן המילה כמו שבארנו בענין הגרות, לפיכך העמידו דבריהם במקום זה, שהרי זה המל יש לו שלא לטבול עד שיבריא, ולא יבוא לידי חיוב כלל.

ח. מי שבא בבית הפרס, הרי זה מנפח והולך, ואם לא מצא עצם ולא נטמא, שוחט ואוכל פסחו ואף על פי שהלך בבית הפרס, שטומאת בית הפרס מדבריהם כמו **שיתבאר** בהלכות טומאת מת, ולא העמידו דבריהם במקום כרת כמו שבארנו. וכן בית הפרס שנדוש טהור לעושה פסח.

ט. האונן ראוי לאכול הפסח לערב, מפני שאינות לילה מדבריהם לא העמידו דבריהם **בדבר זה** במקום כרת, אלא שוחטין עליו וטובל ואחר כך אוכל, כדי שיפרוש מאינותו ולא יסיח דעתו. **במה דברים אמורים** שמת לו המת אחר חצות, שכבר נתחייב בקרבן פסח, אבל אם מת לו המת קודם חצות אין שוחטין עליו, אלא ידחה לשני ואם שחטו עליו וזרקו הדם טובל ואוכל לערב.

מת לו מת בשלשה עשר וקברו בארבעה עשר, הרי הוא ביום קבורה אונן מדבריהם, ואינו תופס לילו ומדבריהם. לפיכך שוחטין עליו וטובל ואוכל לערב אף בשאר הקדשים. ויום שמועה ויום לקוט עצמות הרי הוא כיום הקבורה. לפיכך מי שליקטו **לו** עצמות מתו ביום ארבעה עשר, או ששמע שמת לו מת, שוחטין עליו וטובל ואוכל בקדשים לערב.

טעות ברורה. הלכות טומאת מת יבואו לאחרי הלכות אלו.

<p>י . מי שהיה חופר בגל לבקש על המת, אין שוחטין עליו, שמא ימצא שם מת בגל והרי הוא טמא בשעת שחיטה. שחטו עליו ולא נמצא שם מת אחר שנזרק הדם, אם נודע לו בודאי שהיה טמא בשעת זריקת הדם כגון שהיה גל עגול, הרי זה חייב בפסח שני. ואם ספק הדבר ושמא לא היה עומד על הטומאה בשעת זריקה ולא נטמא אלא אחר זריקה, הרי זה פטור מפסח שני.</p> <p>יא . מי שעבר בדרך, ונמצא מת מושכב לרחבה של דרך, אם היה המת טומאת התהום, אף על פי שהוא טמא לתרומה הרי זה טהור לפסח ושוחט ואוכל פסחו. ואף על פי שאפשר שנגע, הואיל והוא טומאת התהום טהור לפסח. ואף על פי שהמת שלם והוא מן הקצה אל הקצה הרי זה עושה פסחו עד שיודע בודאי שנטמא בו.</p> <p>במה דברים אמורים, בשהיה מהלך ברגליו שהרי אפשר שלא יגע. אבל אם היה רוכב, או טוען*3 משא, הרי זה טמא, אף על פי שהיא טומאת התהום, לפי שאי אפשר שלא יגע ושלא יסיט ושלא יאהיל. וכבר בארנו טומאת התהום בהלכות נזירות.</p> <p>יב . מי שעשה פסח בחזקת שהוא טהור, ואחר כך נודע לו שהיה טמא בטומאת התהום, אינו חייב בפסח שני, ודבר זה הלכה מפי הקבלה. אבל אם נודע לו שהיה טמא בטומאה ידועה חייב בפסח שני.</p> <p>יג . מי שנטמא במת והוזה שלישי ושביעי, ובשביעי שלו נטמא בקבר התהום, ולא ידע, ועשה פסח בחזקת שהוא טהור, ואחר כך נודע לו שהיה טמא בטומאת התהום, אינו חייב בפסח שני, שכיון שטבל בשביעי פסקה טומאה הראשונה. אבל אם נטמא בטומאת התהום בשני לטומאתו, ולא ידע עד שעשה הפסח, הרי זה חייב בפסח שני. שחזקת הטמא טמא עד שיהיה טהור ודאי, שרגלים לדבר.</p>		<p>י . מי שחופר בגל לבקש על המת אין שוחטין עליו שמא ימצא שם המת בגל והרי הוא טמא בשעת שחיטה שחטו עליו ולא נמצא שם מת הרי זה אוכל לערב נמצא שם מת אחר שנזרק הדם אם נודע לו בודאי שהיה טמא בשעת זריקת הדם כגון שהיה גל עגול הרי זה חייב בפסח שני ואם ספק הדבר ושמא לא היה עומד על הטומאה בעת זריקה ולא נטמא אלא אחר זריקה הרי זה פטור מפסח שני:</p> <p>יא. מי שעבר בדרך ומצאו מת מושכב לרחבה של דרך אם היה המת טומאת התהום אע"פ שהוא טמא לתרומה הרי זה טהור לפסח ושוחט ואוכל פסחו ואף על פי שאפשר שנגע הואיל והוא טומאת התהום טהור לפסח ואע"פ שהמת שלם והוא מן הקצה אל הקצה הרי זה עושה פסחו עד שידע בודאי שנטמא בו. במה דברים אמורים כשהיה מהלך ברגליו שהרי אפשר שלא יגע אבל אם היה רוכב או טוען משא הרי זה טמא אף על פי שהיא טומאת התהום לפי שאי אפשר שלא יגע ושלא יסיט ושלא יאהיל וכבר בארנו טומאת התהום בהלכות נזירות:</p> <p>יב. מי שעשה פסח בחזקת שהוא טהור ואח"כ נודע לו שהיה טמא בטומאת התהום אינו חייב בפסח שני ודבר זה הלכה מפי הקבלה אבל אם נודע לו שהיה טמא בטומאה ידועה חייב בפסח שני:</p> <p>יג. מי שנטמא במת והוזה עליו שלישי ושביעי ובשביעי שלו נטמא בקבר התהום ולא ידע ועשה פסח בחזקת שהוא טהור ואחר כך נודע לו שהיא טמא בטומאת התהום אינו חייב בפסח שני שכיון שטבל בשביעי פסקה טומאה הראשונה אבל אם נטמא בטומאת התהום בשני לטומאתו ולא ידע עד שעשה הפסח הרי זה חייב בפסח שני שחזקת הטמא טמא עד שיהיה טהור ודאי שרגלים לדבר:</p>
פרק שביעי		
<p>א . רבים שהיו טמאי מת בפסח ראשון, אם היו מיעוט הקהל, הרי אלו נדחין לפסח שני כשאר הטמאים. אבל אם היו רוב הקהל טמאי מת, או שהיו הכהנים או כלי השרת, טמאים טומאת מת, אינם נדחין, אלא יקריבו כולם הפסח בטומאה, הטמאים עם הטהורים, שנאמר "ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם" (במדבר ט, ו), יחידים נדחים ואין הצבור נדחה. ודבר זה בטומאת המת בלבד כמו שבארנו בביאת המקדש.</p>		<p>א . רבים שהיו טמאי מת בפסח ראשון אם היו מיעוט הקהל הרי אלו נדחין לפסח שני כשאר הטמאים אבל אם היו רוב הקהל טמאי מת או שהיו הכהנים או כלי שרת טמאים טומאת מת אינם נדחין אלא יקריבו כולן הפסח בטומאה הטמאים עם הטהורים שנאמר ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם יחידים נדחים ואין הצבור נדחה ודבר זה בטומאת המת בלבד כמו שבארנו בביאת המקדש:</p>

<p>ב. היו הקהל מצצה טהורים ומצצה טמאי מת, כולם עושין בראשון, והטהורים עושין לעצמם בטהרה, והטמאים עושין לעצמם בטומאה ואוכלין אותו בטומאה. ואם היו טמאי המת עודפין על הטהורים אפלו אחד, יעשו כולם בטומאה.</p> <p>ג. היו האנשים מצצה טמאי מת ומצצה טהורים, ובזמן שאתה מונה הנשים בכלל האנשים יהיו הרוב טהורים, הטהורים עושים את הראשון והטמאין אינם עושין לא את הראשון ולא את השני. אין עושין את הראשון מפני שהם מיעוט, ואין עושין את השני מפני שהנשים בשני רשות, ונמצאו הטמאים מצצה, ואין מצצה עושין את השני.</p> <p>ד. היו רוב הקהל זבים ומצורעים ובוועלי נדות, ומיעוטן טמאי מת, אותם טמאי מת אין עושין הראשון לפי שהם מיעוט, ואינן עושין את השני שאין היחידים עושין את השני אלא בזמן שעשו רוב הקהל את הראשון, וכאן הואיל ולא עשה רוב הקהל בראשון לא יעשו אלו המיעוט הטמאים למת, את השני.</p> <p>ה. היו רוב הקהל טמאי מת ומיעוט זבים וכיוצא בהם, טמאי מת עושין את הראשון, והזבין וכיוצא בהם אינם עושין לא את הראשון ולא את השני. אינם עושין בראשון שאין נדחית בצבור אלא טומאת המת בלבד, ואינם עושין בשני שאין עושין פסח שני אלא אם בא הראשון בטהרה, אבל אם נעשה הראשון בטומאה אין שם פסח שני.</p> <p>ו. היו שלישי הקהל טהורים, ושלישי זבים וכיוצא בהם, ושלישי טמאי מת אותם טמאי מת אין עושין לא את הראשון ולא את השני. אינם עושין ראשון שהרי הם מועטים לגבי טהורים עם הזבים, ובשני לא יעשו שהרי מיעוט עשו בראשון כמו שביארנו. כיצד משערים הפסח לידע אם רוב הקהל טמאים או טהורים, אין משערין בכל האוכלין שאפשר שיהיו עשרים נמנין על פסח אחד ומשלחין אותו ביד אחד לשחוט עליהם, אלא משערין בכל הנכנסים לעזרה, ועד שהם מבחוץ קודם שתכנס כת הראשונה משערין אותן.</p> <p>ז. יחיד שננטמא בספק רשות היחיד כמו שיתבאר במקומו, הרי זה ידחה לפסח שני כשאר טמאי מת, וצבור שננטמא בספק רשות היחיד יעשו כולם בטומאה.</p>		<p>ב. היו הקהל מצצה טהורים ומצצה טמאי מת כולן עושין בראשון והטהורים עושין לעצמן בטהרה והטמאים עושין לעצמן בטומאה ואוכלין אותו בטומאה ואם היו טמאי המת עודפין על הטהורים אפילו אחד יעשו כולן בטומאה:</p> <p>ג. היו האנשים מצצה טמאי מת ומצצה טהורים ובזמן שאתה מונה הנשים בכלל האנשים יהיו הרוב טהורים הטהורים עושים את הראשון והטמאין אינן עושין לא את הראשון ולא את השני אין עושין ראשון מפני שהן מיעוט ואין עושין את השני מפני שהנשים בשני רשות ונמצאו הטמאים מצצה ואין מצצה עושין את השני:</p> <p>ד. היו רוב הקהל זבים ומצורעים ובוועלי נדות ומיעוטן טמאי מת אותן טמאי מת אינן עושין בראשון לפי שהן מיעוט ואין עושין השני שאין היחידים עושין את השני אלא בזמן שעשו רוב הקהל את הראשון וכאן הואיל ולא עשה רוב הקהל בראשון לא יעשו אלו המיעוט הטמאים למת את השני:</p> <p>ה. היו רוב הקהל טמאי מת ומיעוטן זבים וכיוצא בהן טמאי מת עושין את הראשון והזבין וכיוצא בהן אינן עושין לא את הראשון ולא את השני אינן עושין בראשון שאין נדחית בצבור אלא טומאת המת בלבד ואינן עושין בשני שאין עושין פסח שני אלא אם בא הראשון בטהרה אבל אם נעשה ראשון בטומאה אין שם פסח שני:</p> <p>ו. היו שלישי הקהל טהורים ושלישי זבים וכיוצא בהם ושלישי טמאי מת אותן טמאי מת אין עושין את הראשון ולא את השני אינן עושין ראשון שהרי הן מועטים לגבי טהורים עם הזבים ובשני לא יעשו שהרי מיעוט עשו בראשון כמו שביארנו. כיצד משערים הפסח לידע אם רוב הקהל טמאים או טהורים אין משערין בכל האוכלין שאפשר שיהיו עשרים נמנין על פסח אחד ומשלחין אותו ביד אחד לשחוט עליהן אלא משערין בכל הנכנסים לעזרה ועד שהן מבחוץ קודם שתכנס כת הראשונה משערין אותן:</p> <p>ז. יחיד שננטמא בספק רשות היחיד כמו שיתבאר במקומו הרי זה ידחה לפסח שני כשאר טמאי מת וצבור שננטמא בספק רשות היחיד יעשו כולן בטומאה:</p>
---	--	--

<p>ח. פסח שהקריבוהו בטומאה הרי זה נאכל כטהור, שמתחלתו לא בא אלא לאכילה. ואינו נאכל לכל טמא, אלא לטמאי מת שנדחת להם הטומאה הזאת, ולכיוצא בהם מטמאי מגע טומאות. אבל הטמאים שהטומאה יוצאה עליהם מגופם, כגון זבים וזבות נדות ויולדות ומצורעים לא יאכלו ממנו, ואם אכלו פטורין. מפי השמועה למדו שהנאכל לטהורין חייבין עליו משום טומאה, והנאכל לטמאין אין חייבין עליו משום טומאה. אפלו אכלו טמאי מת מן האימורין שלו פטורין.</p> <p>במה דברים אמורים שהפסח יאכל בטומאה, בשנטמאו הצבור קודם זריקת הדם, אבל אם נטמאו לאחר זריקת הדם לא יאכל.</p> <p>ט. שחטוהו בטהרה ונטמאו רוב הצבור קודם זריקה זורק את הדם והפסח לא יאכל, גזרה שמא יטמאו אחר זריקה בשנה אחרת ויאכלוהו בטומאה.</p> <p>היו כלי שרת טמאים בשרץ וכיוצא בו, הואיל ואינם מטמאין את האדם כמו שיתבאר במקומו, אף על פי שמטמאין את הבשר, לא יעשו אותם אלא הטהורים, ויאכל אף על פי שהוא טמא. מוטב שיאכל בטומאת בשר שהיא בלאו, ולא יאכלוהו טמאי הגוף שהם בכרת, כמו שבארנו בהלכות פסולי המוקדשין.</p>	<p>נוסח שהוא ההיפך הגמור!!!</p>	<p>ח. פסח שהקריבוהו בטומאה הרי זה נאכל בטומאה שמתחילתו לא בא אלא לאכילה ואינו נאכל לכל טמא אלא לטמאי מת שנדחת להם הטומאה הזאת ולכיוצא בהן מטמאי מגע טומאות אבל הטמאים שהטומאה יוצאה עליהן מגופן כגון זבים וזבות נדות ויולדות ומצורעים לא יאכלו ממנו ואם אכלו פטורין מפי השמועה למדו שהנאכל לטהורין חייבין עליו משום טומאה והנאכל לטמאין אין חייבין עליו משום טומאה אפילו אכלו טמאי המת מהאימורים שלו פטורין. בד"א שהפסח יאכל בטומאה כשנטמאו הצבור קודם זריקת הדם אבל אם נטמאו לאחר זריקת הדם לא יאכל:</p> <p>ט. שחטוהו בטהרה ונטמאו רוב הצבור קודם זריקה זורק את הדם והפסח לא יאכל גזירה שמא יטמאו אחר זריקה בשנה אחרת ויאכלוהו בטומאה. היו כלי שרת טמאים בשרץ וכיוצא בו הואיל ואינם מטמאין את האדם כמו שיתבאר במקומו אף על פי שמטמאין את הבשר לא יעשוהו אלא הטהורים ויאכל אף על פי שהוא טמא מוטב שיאכל בטומאת בשר שהיא בלאו ולא יאכלוהו טמאי הגוף שהם בכרת כמו שביארנו בפסולי המוקדשין:</p>
---	---------------------------------	---

פרק שמיני

<p>א. אכילת בשר הפסח בליל חמשה עשר מצות עשה שנאמר "ואכלו את הבשר בלילה הזה, צלי אש ומצות על מררים יאכלוהו" (שמות יב, ח). ב. ואין מצה ומרור מעכבין, אם לא מצאו מצה ומרור יוצא ידי חובתו באכילת בשר הפסח לבדו. אבל מרור בלא פסח אינו מצוה, שנאמר "על מררים יאכלוהו".</p> <p>ג. מצוה מן המובחר לאכל בשר הפסח אכילת שובע, לפיכך אם הקריב שלמי חגיגה בארבעה עשר אוכל מהם תחלה ואחר כך אוכל בשר הפסח כדי לשבוע ממנו. ואם לא אכל אלא כזית יצא ידי חובתו.</p>		<p>א. אכילת בשר הפסח בליל חמשה עשר מצות עשה שנאמר "ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מררים יאכלוהו": ***ב. ואין מצה ומרור מעכבין אם לא מצאו מצה ומרור יוצאין ידי חובתן באכילת בשר הפסח לבדו אבל מרור בלא פסח אינו מצוה שנאמר על מצות ומררים יאכלוהו:</p> <p>ג. מצוה מן המובחר לאכול בשר הפסח אכילת שובע לפיכך אם הקריב שלמי חגיגה בארבעה עשר אוכל מהן תחילה ואח"כ אוכל בשר הפסח כדי לשבוע ממנו ואם לא אכל אלא כזית יצא ידי חובתו וכן אכילת בשר פסח שני בלילי חמשה עשר לחדש אייר מצות עשה שנאמר בו על מצות ומררים יאכלוהו</p>
---	--	--

ד. ושניהן אינן נאכלין אלא צלי אש והאוכל מהן כזית נא או מבושל בלילי פסחים לוקה שנאמר אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים אכל נא ומבושל כאחת אינו לוקה אלא אחת לפי ששניהן נכללות בלאו אחד. **אכל ממנו נא** או מבושל מבעוד יום אינו לוקה שנאמר כי אם צלי אש בשעה שמצוה לאכלו צלי חייב על אכילת נא ומבושל אבל מבעוד יום פטור ה. **אכל ממנו כזית** צלי מבעוד יום עבר על מצות עשה שנאמר ואכלו את הבשר בלילה הזה בלילה ולא ביום ולא הבא מכלל עשה עשה הוא:

ו. נא שהזהירה עליו תורה הוא הבשר שהתחיל בו מעשה האור ונצלה מעט ואינו ראוי לאכילת אדם עדיין אבל אם אכל ממנו בשר חי אינו לוקה וביטל מצות עשה שנאמר צלי אש הא שאינו צלי אסור צלהו כל צרכו עד שנתחרך ואכלו פטור:

ז. מבושל שהזהירה עליו תורה בין שנתבשל במים בין שנתבשל בשאר משקין או במי פירות שנאמר ובשל מבושל ריבה הכל: ******* ח. צלהו ואחר כך בשלו או שבשלו ואח"כ צלהו או שעשהו צלי קדרה ואכלו חייב אבל מותר לסוך אותו ביין ושמן ודבש ובשאר משקין ומי פירות חוץ מן המים ומותר לטבל הבשר אחר שנצלה במשקים ובמי פירות:

ט. אין צולין את הפסח על גבי כלי אבן או כלי מתכות שנאמר צלי אש לא צלי דבר אחר לפיכך אם היה כלי מנוקב כדי שתשלוט בו האור צולין עליו ואין צולין אותו בשפוד של מתכת שהרי השפוד כולו חם וצולה מקומו:

י. הסיק את התנור וגרף את כל האש ותלהו בתנור וצלהו הרי זה אסור, שאין זה צלי אש חתכו ותלהו על גבי גחלים הרי זה צלי אש צלהו על גבי סיד או חרסית או חמי טבריה הרי זה אסור שאין זה צלי אש

* כיצד צולין אותו תוחבו מתוך פיו עד בית נקבותו בשפוד של עץ ותולהו לתוך התנור והאש למטה ותולה כרעיו ובני מעיו בתנור חוצה לו ולא יתנם בתוכו שזה כמין בישול הוא ושפוד של רמון היו בוררין לצלייתו כדי שלא יזרוק את מימיו ויבשלהו:

וכן אכילת בשר פסח שני בלילי חמשה עשר לחדש אייר מצות עשה, שנאמר בו "על מצות ומררים יאכלהו" (במדבר ט, יא). ד. ושניהם אינם נאכלין אלא צלי אש. והאוכל מהם כזית נא או מבושל בלילי פסחים לוקה, שנאמר "אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים" (שמות יב, ט). אכל נא ומבושל כאחד אינו לוקה אלא אחת, לפי ששניהם נכללו בלאו אחד.

אכל ממנו נא או מבושל מבעוד יום אינו לוקה, שנאמר "כי אם צלי אש" (שם) בשעה שמצוה לאכלו צלי חייב על אכילת נא ומבושל, אבל מבעוד יום פטור. ה. אכל ממנו כזית צלי מבעוד יום עבר על מצות עשה, שנאמר "ואכלו את הבשר בלילה הזה" (שמות יב, ח), "בלילה" לא ביום, ולא הבא מכלל עשה עשה הוא.

ו. "נא" (שמות יב, ט) שהזהירה עליו תורה הוא הבשר שהתחיל בו מעשה האור ונצלה מעט ואינו ראוי לאכילת אדם עדיין. אבל אם אכל ממנו בשר חי אינו לוקה, ובטל מצות עשה, שנאמר "צלי אש" (שם יב, ט-ח) הא שאינו צלי אסור. צלהו כל צרכו עד שנתחרך ואכלו פטור.

ז. "מבשל" (שמות יב, ט) שהזהירה עליו תורה בין שנתבשל במים בין שנתבשל בשאר משקין או במי פירות, שנאמר "ובשל מבשל" (שם) רבה הכל. ח. צלהו ואחר כך בשלו, או שבשלו ואחר כך צלהו, או שעשהו צלי קדרה, ואכלו חייב. אבל מותר לסוך אותו ביין ושמן ושאר משקין ומי פירות, חוץ מן המים. ומותר לטבל הבשר אחר שנצלה במשקין ובמי פירות.

ט. אין צולין את הפסח על גבי כלי אבן או כלי מתכות, שנאמר "צלי אש" (שמות יב, ט-ח) לא צלי דבר אחר, לפיכך אם היה כלי מנוקב כדי שתשלוט בו האור צולין עליו. ואין צולין אותו בשפוד שלמתכת, שהרי השפוד חם כולו וצולה מקומו.

י. הסיק את התנור וגרף את כל האש ותלהו בתנור וצלהו, הרי זה אסור, שאין זה צלי אש. חתכו וצלהו על גבי גחלים, הרי זה צלי אש. צלהו על גבי סיד או חרסית או חמי טבריה, הרי זה אסור, שאין זה צלי אש.

כיצד צולין אותו, תוחבו מתוך פיו עד בית נקבותו בשפוד שלעץ, ותולה אותו לתוך התנור, והאש למטה. ותולה כרעיו ובני מעיו בתנור חוצה לו, ולא יתנם בתוכו שזה כמין בשול הוא. ושפוד שלרמון היו בוררין לצלייתו כדי שלא יזרוק את מימיו ויבשלו.

<p>יא . נגע הבשר בחרשו שלתנור יקלוף את מקומו, מפני שהוא צלי החרש. יב . נטף מרטבו על החרש וחזר אליו יקלוף את מקומו, שכל המרק והלחה שתפרוש ממנו כשיצלה אסורה, שהרי אינה בשר צלי. יג. נטף מן הרוטב שלו על הסלת יקמוץ את מקומו וישליכנו.</p> <p>יד . סכו בשמן שלתרומה, אם חבורת הכהנים יאכלו. ואם שלישראל, אם חי הוא ידיחנו וינגב, ואם צלי יקלוף את החיצון. סכו בשמן שלמעשר שני, לא יעשנו דמים על בני חבורה, שאין פודין מעשר שני בירושלם כמו שבארנו במקומו. ואין צולין שני פסחים כאחד מפני התערובת, אפלו גדי וטלה.</p> <p>טו . כבר בארנו בכמה מקומות שאין הפסח נאכל אלא עד חצות כדי להרחיק מן העברה, ודין תורה שיאכל כל הלילה עד שיעלה עמוד השחר. וכבר בארנו בהלכות חמץ ומצה שהוא טעון הלל בשעת אכילתו, ושאין בני חבורה חוזרין ואוכלין אחר שנרדמו בשינה אפלו בתחלת הלילה.</p>	<p>הברל משמעותי בדין</p>	<p>יא. נגע הבשר בחרשו של תנור יקלוף את מקומו מפני שהוא צלי החרס: *** יב. נטף מרטבו על החרס וחזר עליו יטול את מקומו שכל המרק והליחה שתפרוש ממנו כשיצלה אסורה שהרי אינה בשר צלי: *** יג. נטף מרוטבו על הסלת יקלוף את מקומו וישליכנו:</p> <p>יד. סכו בשמן של תרומה אם חבורת הכהנים יאכלו ואם של ישראל אם חי הוא ידיחנו וינגב ואם צלי יקלוף את החיצון סכו בשמן של מעשר שני לא יעשנו דמים על בני חבורה שאין פודין מעשר שני בירושלים כמו שביארנו במקומו ואין צולין שני פסחים כאחת מפני התערובות אפילו גדי וטלה:</p> <p>טו. כבר ביארנו בכמה מקומות שאין הפסח נאכל אלא עד חצות כדי להרחיק מן העברה ודין תורה שיאכל כל הלילה עד שיעלה עמוד השחר וכבר ביארנו בהלכות חמץ ומצה שהוא טעון הלל בשעת אכילתו ושאין בני חבורה חוזרין ואוכלין אחר שנרדמו בשינה אפילו בתחילת הלילה:</p>
---	------------------------------	--

פרק תשיעי

<p>א . הפסח אינו נאכל אלא בחבורה אחת, ואין מוציאין ממנו מן החבורה שיאכל בה, והמוציא ממנו כזית בשר מחבורה לחבורה בלילי חמשה עשר לוקה, שנאמר "לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה" (שמות יב,מו). והוא שיניחנו בחוץ. שהוצאה כתובה בו כשבת, לפיכך צריך עקירה והנחה כהוצאת שבת. ואין מוציא אחר מוציא בפסח, שכיון שהוציאו הראשון נפסל. מן האגף ולפנים כלפנים, ומן האגף ולחוץ כלחוץ. והאגף עצמו שהוא עובי הפתח כלחוץ. החלונות ועובי הכתלים כלפנים. הגגים והעליות אינם בכלל הבית.</p> <p>ב . בשר הפסח שיצא חוץ לחבורתו בין בזדון בין בשגגה נאסר באכילה והרי הוא כבשר קדשי קדשים שיצא חוץ לעזרה, או בשר קדשים קלים שיצא חוץ לחומת ירושלם, שהכל טרפה, ולוקין על אכילתו כמו שבארנו במעשה הקרבנות.</p> <p>אבר שיצא מקצתו חותך הבשר ויורד עד שהוא מגיע לעצם וקולף את הבשר, כל שבפנים יאכל, וכל שבחוץ ישרף. וכשהוא מגיע לעצם חותך בקופיץ אם היה שאר קדשים, ואם היה פסח שאסור לשבור בו עצם קולף עד הפרק, ומפרק האבר שיצא מקצתו מן הפרק, ומשליכו לחוץ.</p>		<p>א . כל האוכל מן הפסח אינו אוכל אלא בחבורה אחת ואין מוציאין ממנו מן החבורה שיאכל בה והמוציא ממנו כזית בשר מחבורה לחבורה בליל חמשה עשר לוקה שנאמר לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה והוא שיניחנו בחוץ שהוצאה כתובה בו כשבת לפיכך צריך עקירה והנחה כהוצאת שבת ואין מוציא אחר מוציא בפסח שכיון שהוציאו הראשון נפסל. מן האגף ולפנים כלפנים מן האגף ולחוץ כלחוץ והאגף עצמו שהוא עובי הפתח כלחוץ החלונות ועובי הכותלים כלפנים הגגים והעליות אינן בכלל הבית:</p> <p>ב. בשר הפסח שיצא חוץ לחבורתו בין בזדון בין בשגגה נאסר באכילה והרי הוא כבשר קדשי קדשים שיצא חוץ לעזרה או בשר קדשים קלים שיצא חוץ לחומות ירושלם שהכל כטריפה ולוקין על אכילתו כמו שביארנו במעשה הקרבנות. אבר שיצא מקצתו חותך הבשר ויורד עד שמגיע לעצם וקולף את הבשר כל שבפנים יאכל וכל שבחוץ ישרף כשהוא מגיע לעצם חותך בקופיץ אם היה שאר קדשים ואם היה פסח שאסור לשבור בו עצם קולף עד הפרק ומפרק האבר שיצא מקצתו מן הפרק ומשליכו לחוץ:</p>
--	--	--

<p>ג. שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד, צריכה כל חבורה מהן לעשות לה הקף, שנאמר "מן הבשר חוצה" (שמות יב, מו), מפי השמועה למדו שצריך ליתן לו חוצה למקום אכילתו. ואלו הופכין את פניהם הילך ואוכלין, ואלו הופכין את פניהם הילך ואוכלין, כדי שלא יהוא מעורבבין.</p> <p>ד. היה המים שמוזגין בו יינם באמצע הבית בין שתי החבורות. כשהשמש עומד למזוג. קופץ את פיו ומחזיר את פניו, עד שמגיע אצל חבורתו ואחר כך אוכל מה שבפיו, שאסור לאכל בשתי חבורות. ומותר לכלה להחזיר פניה מבני חבורתה ואוכלת, מפני שהיא בושה לאכל בפניהם.</p> <p>ה. שתי חבורות שנפרצה מחיצה מביניהן אינן אוכלין. וכן אם היתה חבורה אחת ונעשית מחיצה ביניהם אינן אוכלין, עד שתסתלק. שאין הפסח נאכל בשתי חבורות, ואין נעקרין מחבורה לחבורה.</p> <p>ו. בני חבורה שנכנסו שלשה מהם או יתר לאכל פסחן ולא באו שאר בני חבורה, אם נכנסו בשעה שדרך בני אדם לאכל הפסחים וחזר המעורר לכולם על השאר ולא באו הרי אלו שנכנסו אוכלין עד שיסבעו, ואין ממתינים לשאר. ואפלו באו המתאחרין אחר כך ומצאו אלו השלשה שאכלו הכל, אינן משלמים להם דמי חלקם. אבל אם נכנסו שנים בלבד, הרי אלו ממתינים.</p> <p>במה דברים אמורים, בשעת כניסתם לאכל. אבל בעת שנפטריין אין אדם צריך להמתין לחברו, אפלו גמר אחד בלבד מלאכל יצא ואינו צריך להמתין.</p> <p>ז. המאכיל כזית מן הפסח, בין מפסח ראשון בין מפסח שני, למשומד לעבודה זרה, או לגר תושב, או שכיר, הרי זה עובר בלא תעשה ואינו לוקה, אבל מכין אותו מכת מרדות. ו"בן נכר" (שמות יב, מג) האמור בתורה זה העובד אל נכר. ואין מאכילין ממנו לגוי, אפלו גר תושב או שכיר, שנאמר "תושב ושכיר לא יאכל בו" (שם יב, מה).</p> <p>ח. ערל שאכל כזית מבשר הפסח לוקה, שנאמר "וכל ערל לא יאכל בו" (שמות יב, מח), "בו" הוא שאינו אוכל, אבל אוכל הוא מצה ומרור. וכן מותר להאכיל מצה ומרור לגר תושב ולשכיר.</p> <p>ט. כשם שמילת בניו ועבדיו מעכבת אותו מלשחוט הפסח, כך מעכבת אותו מלאכל, שנאמר "ומלתה אתו אז יאכל בו" (שמות יב, מד). כיצד, קנה עבד אחר שנשחט הפסח, או שהיה לו בן שלא הגיע זמנו להמול אלא אחר שחיטת הפסח, הרי זה אסור לאכל עד שימול אותו. וכיצד יהיה הבן ראוי למילה אחר שחיטת הפסח ולא</p>	<p>ג. שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד צריכה כל חבורה מהן לעשות לה היקף שנאמר מן הבשר חוצה מפי השמועה למדו שצריך ליתן לו חוצה למקום אכילתו ואלו הופכין את פניהן אילך ואוכלין ואלו הופכין את פניהן אילך ואוכלין כדי שלא יראו מעורבים:</p> <p>ד. היו המים שמוזגים בו יינם באמצע הבית בין שתי החבורות כשהשמש עומד למזוג קופץ את פיו ומחזיר את פניו עד שמגיע אצל חבורתו ואחר כך אוכל מה שבפיו שאסור לאוכל לאכול בשתי חבורות ומותר לכלה להחזיר פניה מפני חבורתה ואוכלת מפני שהיא בושה לאכול בפניהם:</p> <p>ה. שתי חבורות שנפרצה מחיצה מביניהן אינן אוכלין וכן אם היתה חבורה אחת ונעשית מחיצה ביניהן אינן אוכלין עד שתסתלק שאין הפסח נאכל בשתי חבורות ואין נעקרין מחבורה לחבורה:</p> <p>ו. בני חבורה שנכנסו שלשה מהן או יתר לאכול פסחיהן ולא באו שאר בני חבורה אם נכנסו בשעה שדרך בני אדם לאכול הפסחים וחזר המעורר לכולם על השאר ולא באו הרי אלו שנכנסו אוכלין עד שיסבעו ואין ממתינים לשאר ואפילו באו המתאחרין או ומצאו אלו השלשה שאכלו הכל אין משלמים להן כדי חלקם אבל אם נכנסו שנים בלבד הרי אלו ממתינים. במה דברים אמורים בשעת כניסתן לאכול אבל בעת שנפטריין אין אדם צריך להמתין לחבירו אפילו גמר אחד בלבד מלאכול יצא ואינו צריך להמתין:</p> <p>ז. המאכיל כזית מן הפסח בין מפסח שני למומר לע"ז או לגר תושב או לשכיר הרי זה עובר בלא תעשה ואינו לוקה אבל מכין אותו מכת מרדות ובן נכר האמור בתורה זה העובד אל נכר ואין מאכילין ממנו לנכרי אפילו גר תושב או שכיר שנאמר תושב ושכיר לא יאכל בו:</p> <p>ח. ערל שאכל כזית מבשר הפסח לוקה שנאמר כל ערל לא יאכל בו בו הוא שאינו אוכל אבל אוכל הוא מצה ומרור וכן מותר להאכיל מצה ומרור לגר תושב ולשכיר:</p> <p>ט. כשם שמילת בניו ועבדיו מעכבתו מלשחוט הפסח כך מעכבתו מלאכול שנאמר ומלתה אותו אז יאכל בו כיצד קנה עבד אחר שנשחט הפסח או שהיה לו בן שלא הגיע זמנו להמול אלא אחר שחיטת הפסח הרי זה אסור לאכול עד שימול אותו. וכיצד יהיה הבן ראוי למילה אחר שחיטת הפסח ולא</p>
---	--

<p>וכיצד יהיה הבן ראוי למילה אחר שחיטת הפסח ולא יהיה ראוי קודם שחיטה, כגון שחלצתו חמה שצריך שבעת ימים מעת לעת מיום הבראתו, וכגון שכאבה עינו ונרפאת אחר שחיטה, או שהיה טומטום ונקרע אחר שחיטת הפסח ונמצא זכר.</p>		
	=	
פרק עשירי		
	=	
<p>א. השובר עצם בפסח טהור הרי זה לוקה, שנאמר "ועצם לא תשברו בו" (שמות יב, מו). וכן נאמר בפסח שני "ועצם לא ישברו בו" (במדבר ט, יב). אבל פסח שבא בטומאה אם שבר בו עצם אינו לוקה, מפי השמועה למדו "לא תשברו בו" - בטהור ולא בטמא.</p> <p>אחד השובר את העצם בלילי חמשה עשר, או ששבר בו עצם מבעוד יום, או ששבר אחר כמה ימים, הרי זה לוקה. ב. לפיכך שורפין עצמות הפסח בכלל הנותר מבשרו, כדי שלא יבוא בהן לידי תקלה.</p> <p>ג. אין חייבין אלא על שבירת עצם שיש עליו כזית בשר, או שיש בו מוח, אבל עצם שאין בו מוח ושאינו עליו כזית בשר אינו חייב על שבירתו. היה עליו כזית בשר ושבר העצם שלא במקום הבשר חייב, אף על פי שהמקום ששבר פנוי מבשר. ד. והשובר אחר השובר בעצם אחד לוקה. ה. השורף עצמות והמחתך גידים אינו חייב משום שבירת עצם.</p> <p>ו. פסח שהוא נא או מבושל ושבר בו את העצם לוקה אפילו נפסל בטומאה ויצאה וכיוצא בהם יש בו איסור שבירת העצם בד"א כשהיתה לו שעת הכושר ונפסל אבל אם לא היתה לו שעת הכושר כגון שנתפגל או במחשבת הזמן או במחשבת שנוי השם אין בו משום שבירת העצם. ז. שבר עצם האליה אינו לוקה, שהרי אינה ראויה לאכילה.</p> <p>ח. הסחוסים שהם כמו עצמים רכים, הרי אלו מותרין לאכלם. ט. היה גדי קטן ורך שעצמותיו רכים, לא יאכל אותם, שזה שובר עצם. ואם אכל לוקה. שאחד השובר עצם קשה או השובר עצם רך. זה הכלל, כל שנאכל בשור הגדול אחר שיתבשל הוא שמותר לאכל כנגדו מן הגדי הרך אחר צליתו, כגון ראשי כנפים וסחוסין. י. גידין הרכין שסופן להקשות, אף על פי שהן ראויין לאכילה עתה ונאכלין בפסח, אין נמנין עליהם. ונמנין על מוח שבראש מפני שיכול להוציאו בלא שבירת עצם ואין נמנין על מוח שבקולית והוא העצם הסתום משני ראשיו שהרי אינו יכול להוציאו בלא שבירת עצם.</p>	<p><></p>	<p>א. השובר עצם בפסח טהור הרי זה לוקה שנאמר ועצם לא תשברו בו וכן נאמר בפסח שני ועצם לא תשברו בו אבל פסח שבא בטומאה אם שבר בו עצם אינו לוקה מפי השמועה למדו לא תשברו בו בטהור ולא בטמא</p> <p>* אחד השובר את העצם בלילי חמשה עשר או ששבר בו עצם מבעוד יום או ששבר אחר כמה ימים הרי זה לוקה: *** ב. לפיכך שורפין עצמות הפסח בכלל הנותר מבשרו כדי שלא יבואו בהן לידי תקלה:</p> <p>ג. אין חייבין אלא על שבירת עצם שיש עליו כזית בשר או שיש בו מוח אבל עצם שאין בו מוח ושאינו עליו כזית בשר אינו חייב על שבירתו היה עליו כזית בשר ושבר העצם שלא במקום הבשר חייב אף על פי שהמקום ששבר פנוי מבשרו: *** ד. השובר אחר השובר בעצם אחד לוקה: *** ה. השורף עצמות והמחתך גידים אינו חייב משום שבירת עצם:</p> <p>ו. פסח שהוא נא או מבושל ושבר בו את העצם לוקה אפילו נפסל בטומאה ויצאה וכיוצא בהם יש בו איסור שבירת העצם בד"א כשהיתה לו שעת הכושר ונפסל אבל אם לא היתה לו שעת הכושר כגון שנתפגל או נעשר מחשבת זמן או מחשבת שינוי השם אין בו משום שבירת העצם: *** ז. שבר עצם האליה אינו לוקה שהרי אינו ראוי לאכילה:</p> <p>ח. הסחוסים שהם כמו עצמים רכים הרי אלו מותרין לאכלם: *** ט. היה גדי קטן ורך שעצמותיו רכים לא יאכל אותן שזה שובר עצם ואם אכל לוקה שאחד השובר עצם קשה או רך זה הכלל כל שנאכל בשור הגדול אחר שיתבשל הוא שמותר לאכול כנגדו מן הגדי הרך אחר צליתו כגון ראשי כנפים וסחוסים: *** י. גידין הרכין שסופן להקשות אע"פ שהן ראויין לאכילה עתה ונאכלין בפסח אין נמנין עליהן ונמנין על מוח שבראש מפני שיכול להוציאו בלא שבירת עצם ואין נמנין על מוח שבקולית והוא העצם הסתום משני ראשיו שהרי אינו יכול להוציאו בלא שבירת עצם:</p>

טעות ברורה. פיגול הוא שינוי מחשבת זמן !!!

<p>יא . כשאדם אוכל את הפסח חותך את הבשר ואוכל, וחותר את העצמות מן הפרק ומפרקן אם רצה, וכשיגיע לגיד הנשה מוציאו, ומניחו עם שאר הגידים והעצמות והקרומות שיוצאין בשעת אכילה. שאין מנקין אותו כשאר הבשר ואין מחתכין אותו אלא צולין אותו שלם, ואם חתכו חתיכות חתיכות כשר. והוא שלא יחסר אבר.</p> <p>צריך אדם להשתדל שלא ישאיר מבשר הפסח עד בקר, שנאמר "[ו]לא תותרו ממנו עד בקר" (שמות יב, י). וכן בשני נאמר "לא ישאירו ממנו עד בקר" (במדבר ט, יב). ואם השאיר ממנו, בין בראשון בין בשני עובר בלא תעשה, ואינו לוקה על לאו זה שהרי ניתק לעשה, שנאמר "והנותר ממנו ... באש תשרפו" (שמות יב, י).</p> <p>יב . כשמקריבין את הפסח בראשון, מקריבין עמו שלמים ביום ארבעה עשר מן הבקר או מן הצאן, גדולים או קטנים, זכרים או נקבות, ככל זבחי השלמים. וזו היא הנקראת חגיגת ארבעה עשר, ועל זה נאמר בתורה "וזבחת פסח ליי אלהיך צאן ובקר" (דברים טז, ב).</p> <p>אימתי מביאין עמו חגיגה זו, בזמן שהוא בא בחול ובטהרה ובמועט. אבל אם חל יום ארבעה עשר להיות בשבת, או שבא הפסח בטומאה, או שהיו הפסחים מרובים, אין מביאין עמו חגיגה, ואין מקריבין אלא הפסחים בלבד.</p> <p>יג . חגיגת ארבעה עשר רשות ואינה חובה. והיא נאכלת לשני ימים ולילה אחד ככל זבחי שלמים. ואסור להניח מבשר חגיגת ארבעה עשר ליום השלישי, שנאמר "ולא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב ביום הראשון לבקר" (דברים טז, ד). מפי השמועה למדו שזו אזהרה למניח בשר חגיגת ארבעה עשר ליום ששה עשר, שנאמר "לבקר עד בקר של יום השני והמותיר אינו לוקה, אלא ישרף הנוותר ממנה כשאר הנוותרים.</p> <p>יד . בשר חגיגה שעלה עם הפסח על השלחן וכל התבשילין העולים עמו על השלחן מתבערין עמו, ואינם נאכלים אלא עד חצות כפסח עצמו. גזרה מפני התערובת.</p> <p>טו . מה בין פסח ראשון לפסח שני, הראשון אסור בחמץ בבל יראה ובל ימצא, ואינו נשחט על חמץ, ואין מוציאין ממנו חוץ לחבורה, וטעון הלל באכילתו, ומביאין עמו חגיגה, ואפשר שיבא בטומאה אם נטמא רוב הקהל טומאת מת כמו שבארנו.</p>	<p>הלכה ארוכה שבדפוס</p>	<p>יא. כשאדם אוכל את הפסח חותך הבשר ואוכל וחותר העצמות מן הפרק ומפרקן אם רצה וכשיגיע לגיד הנשה מוציאו ומניחו עם שאר הגידים והעצמות והקרומות שיוצאין בשעת אכילה שאין מנקין אותו כשאר הבשר ואין מחתכין אותו אלא צולין אותו שלם ואם חתכו חתיכות חתיכות כשר והוא שלא יחסר אבר</p> <p>* צריך אדם להשתדל שלא ישאיר מבשר הפסח עד בקר שנאמר לא תותרו ממנו עד בקר וכן בשני שנאמר לא ישאירו ממנו עד בקר ואם השאיר ממנו בין בראשון בין בשני עבר בלא תעשה ואינו לוקה על לאו זה שהרי ניתק לעשה שנאמר והנותר ממנו באש תשרפו:</p> <p>יב. כשמקריבין את הפסח בראשון מקריבין עמו שלמים ביום י"ד מן הבקר או מן הצאן גדולים או קטנים זכרים או נקבות ככל זבחי השלמים וזו היא הנקראת חגיגת ארבעה עשר ועל זה נאמר בתורה וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר. אימתי מביאין עמו חגיגה זו בזמן שהוא בא בחול ובטהרה ובמועט אבל אם חל יום ארבעה עשר להיות בשבת או שבא הפסח בטומאה או שהיו הפסחים מרובים אין מביאין עמו חגיגה ואין מקריבין אלא הפסחים בלבד:</p> <p>יג. חגיגת ארבעה עשר רשות ואינה חובה ונאכלת לשני ימים ולילה אחד ככל זבחי שלמים ואסור להניח מבשר חגיגת ארבעה עשר ליום השלישי שנאמר ולא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב ביום הראשון לבקר מפי השמועה למדו שזו אזהרה למניח בשר חגיגת ארבעה עשר ליום ששה עשר שנאמר לבקר עד בקר של יום השני והמותיר אינו לוקה אלא ישרוף הנוותר ממנה כשאר הנוותרים:</p> <p>יד. בשר חגיגה שעלה עם הפסח על השלחן וכל התבשילין העולים עמו על השלחן מתבערין עמו ואינם נאכלים אלא עד חצות כפסח עצמו גזירה מפני התערובת:</p> <p>טו. מה בין פסח ראשון לפסח שני הראשון אסור בחמץ בבל יראה ובל ימצא ואינו נשחט על חמץ ואין מוציאין ממנו חוץ לחבורה וטעון הלל באכילתו ומביאין עמו חגיגה ואפשר שיבא בטומאה אם נטמא רוב הקהל טומאת מת כמו שביארנו. אבל</p>
--	--------------------------	--

<p>אבל פסח שני חמץ ומצה עמו בבית, ואינו טעון הלל באכילתו, ומוציאין אותו חוץ לבית אכילתו, ואין מביאין עמו חגיגה, ואינו בא בטומאה. ושניהם דוחין את השבת, וטעונין הלל בעשיתם, ונאכלין צלי בבית אחד על מצה ומרור, ואין מותרין מהם, ואין שוברין בהם את העצם.</p> <p>ולמה לא יסוה השני לראשון לכל הדברים מאחר שנאמר "ככל חקת הפסח יעשו אתו" (במדבר ט, יב), לפי שפירש בו מקצת חוקי הפסח, ללמד שאינו סוה לראשון אלא בדברים שנתפרשו בו והן המצוות שבגופו, והם "חקת הפסח" שכלל. זה שנאמר במצרים שילקח הפסח מבעשור, ושהוא טעון הגעת דם באגודת אזור למשקוף ולשתי המזוזות, ושיאכל בחפזון, אין אותם הדברים נוהגים לדורות, ולא נעשו אלא בפסח מצרים בלבד.</p>		
<p>ברין רחמנא דסייען</p>	<p>הסיימת האופיינית לרמב"ם</p>	<p>סליקו להו בס"ד:</p>